

Ons basisprogramma

2026 - 2030

**NATUURLIJK
NIEUWKOOP**

Aandacht voor elkaar en een groene en veilige leefomgeving

Inhoudsopgave

Missie	3
1 Inleiding	4
2 Duurzame ontwikkeling: bouwen, natuurlijke omgeving, economie, ruimte	7
2.0 Onze idealen	8
2.1 Bouwen en wonen	10
2.2 Klimaat en energie	13
2.3 Biodiversiteit, natuur, landschap en recreatie	17
2.4 Groene Hart	19
2.5 Milieu: bodem, water, lucht, hinder en afval	20
2.6 Landbouw en (glas)tuinbouw	22
2.7 Industriële bedrijvigheid	24
2.8 Mobiliteit, infrastructuur en verkeersveiligheid	26
3 Een gezonde, veilige, vitale, rechtvaardige samenleving	28
3.0 Onze idealen	29
3.1 Gezondheid, leefstijl, sport en bewegen	30
3.2 Een veilige woon-en leefomgeving	33
3.3 Werk en inkomen	34
3.4 Voorkomen van sociaal isolement en armoede	35
3.5 Onderwijs	36
3.6 Cultuur en kunst	38
3.7 Zorg en gezondheid	39
3.8 Zorg en gezondheid voor senioren en chronisch zieken	41
3.9 Jeugdzorg	42
3.10 Migratie	44

4 Dertien vitale en leefbare kernen	46
4.0 Onze idealen	47
4.1 De Meije	48
4.2 Korteraar	48
4.3 Langeraar	49
4.4 Nieuwkoop	49
4.5 Nieuwveen	50
4.6 Noordeinde	50
4.7 Noorden, Noordse Dorp en Noordse Buurt	51
4.8 Papenveer	51
4.9 Ter Aar	52
4.10 Vrouwenakker	52
4.11 Woerdense Verlaat	53
4.12 Zevenhoven	53
5 Besturen: manieren van organiseren en communiceren	54
5.0 Onze idealen	55
5.1 Inwoners centraal	57
5.2 Duale verhoudingen tussen College en Gemeenteraad	58
5.3 Kwaliteit van de gemeentelijke organisatie	59
5.4 Handhaven waar nodig en mogelijk	60
6 Middelen	61
6.0 Onze idealen	62
6.1 De begroting als instrument voor politieke besluitvorming	63
6.2 Financiële middelen	64

Missie

Wij gaan voor een gemeente waar iedereen mee kan doen, waar iedereen gelijke kansen krijgt en waar de lusten en lasten eerlijk worden verdeeld.

Missie

Wij bouwen met jou aan een leefomgeving waar je goed en groen kunt wonen, werken en samenleven. Wij bouwen aan een mooier Nieuwkoop, nu en in de toekomst.

Dat betekent dat iedereen in de gemeente – ongeacht leeftijd, afkomst of opleiding – gelijke kansen krijgt. Op alle beleidsterreinen nemen wij inclusiviteit en de lange termijn als leidraad. Ook is een eerlijke verdeling van lusten en lasten voor ons erg belangrijk.

Zo bouwen wij samen met jou aan een natuurlijk en sociaal, duurzaam bloeiend en mooier Nieuwkoop, voor huidige en toekomstige generaties.

Verbinden

Het laten meedenken en -doen van inwoners, organisaties en bedrijven bij beslissingen die hen aangaan is voor ons een tweede natuur. Iedere stem doet ertoe, van inwoner uit een dorpskern tot agrariër of glastuinbouwer.

Wij stimuleren nieuwe vormen van vertegenwoordiging en samenwerking, om inwoners bij beleidsontwikkeling te betrekken en betrokken te houden. Niet alleen door inwonersparticipatie bij overheidsinitiatieven maar vooral ook door overheidsparticipatie bij inwonersinitiatieven. Dit doen wij door te luisteren en nauw betrokken te zijn bij burgerinitiatieven.

Wij zijn toegankelijk en benaderbaar, zodat je altijd bij ons terecht kunt. Participatie is ons grootste goed, dus **denk mee, doe mee en leef mee.**

Vernieuwen

Als gemeente krijgen we met steeds complexere vraagstukken te maken. Door nieuwsgierig te zijn, nieuwe dingen uit te proberen en durf te tonen, ontwikkelen wij duurzaam beleid voor ons en anderen, voor hier en elders, voor individu en gemeenschap, voor het heden en voor de toekomst.

Wij kijken altijd hoe iets beter kan, zonder weg te gooien wat goed is. Wij denken in kansen, zoeken steeds een passende aanpak en staan open voor nieuwe ideeën. Ook als die niet van onszelf zijn.

Wij houden onze kennis en expertise actueel en waar nodig zoeken wij ondersteuning. Daarbij delen wij onze kennis van harte, om ook anderen te stimuleren vernieuwend te blijven denken en handelen.

Vertrouwen

Iedereen die zich namens Natuurlijk Nieuwkoop inzet, doet dat integer en in alle openheid. Wij verantwoorden graag welke beslissingen we nemen en leggen uit waarom. Ook als dat geen makkelijk of populair verhaal is. Daarbij vertrouwen wij ook op jou en nodigen we je uit bij ons aan de bel te trekken wanneer iets niet gaat zoals dat zou moeten.

Door te verbinden en te vernieuwen, én vertrouwen in elkaar te hebben, behalen wij de beste resultaten!

1. Inleiding

De gemeenteraadsverkiezingen van woensdag 18 maart 2026 staan voor de deur. In dit programma geven wij aan *wat*, en vooral ook *hoe* wij de komende vier jaar samen met onze inwoners zaken willen bereiken. Met elkaar, vanuit een gedeeld toekomstperspectief. De kern daarvan is: werken aan herstel van verbroken verbindingen.

Verbroken verbindingen uit zich in groot gebrek aan vertrouwen in politiek en overheid en in een verstoorde balans tussen zowel de economie en de natuurlijke omgeving, van klimaat en water tot milieu en grondstoffen, als tussen de economie en de levensbehoeften van alle mensen, van gezondheid en zorg, werken en wonen, tot onderwijs en veiligheid. Herstel daarvan vraagt om een integrale weging van zowel economische, sociale, ecologische, als bestuurlijke waarden.

Gemeentelijke politiek en overheid kunnen dat niet alleen. Niet zonder hun kiezers, inwoners en bedrijven én niet zonder betrokkenheid van *onderop*. Maar ook niet zonder goede verbindingen met mede overheden als provincie, waterschappen, het rijk en Brussel. Die hebben ook een belangrijke publieke rol. Het is goed te beseffen dat de invloed van de gemeente beperkt is, dat maatschappelijke vraagstukken en problemen complexer worden en dat de bestuurbaarheid van *bovenaf* afneemt.

Herstel en versterking van die verbindingen raakt aan publieke waarden die van invloed zijn op de effectiviteit en legitimiteit van beleid. Waarden zoals rechtvaardigheid, gelijkwaardigheid, fatsoen, solidariteit, menswaardigheid, gelijkheid en vooral ook vertrouwen. Participatie moet veel meer zijn dan alleen een dialoog over technische oplossingen die vanuit een zakelijk en efficiënt managementperspectief vorm is gegeven. Behalve sociale, economisch en ecologische waarden, dienen deze bestuurlijke en publieke waarden óók onderdeel van de dialoog en de oplossing te zijn.

Politiek gaat ten principale over de weging van waarden. En over het maken van keuzes voor nu en later, voor hier en elders, voor ons en anderen. Keuzes over private vrijheid en publieke bescherming, over kansen(on)gelijkheid en (on)rechtvaardigheid, over draagvlak, legitimiteit en democratie. Politiek én inwoners gaan daarover. In de representatieve democratie in de vorm van macht en tegenmacht en in de participerende netwerkmaatschappij in de vorm van synergie door samenwerking.

Natuurlijk Nieuwkoop ziet het als haar missie om die publieke waarden duidelijker mee te laten wegen in haar keuzen.

Dat is onze identiteit, wie wij zijn. Het is wat ons betreft de basis voor het sociaal contract tussen overheid en burgers, oftewel gemeente en haar inwoners. Om daar transparant in te zijn, is onze missie hiervoor, op de eerste pagina van dit programma, opgenomen.

In de snel veranderende en complexer wordende samenleving kan beleid niet meer bogen op veronderstellingen van gisteren. Meer dan ooit gaat het er om het werkelijke en veranderende leven van mensen als uitgangspunt te nemen. Om vanuit een gedragen breed welvaartsperspectief, in plaats van ongerichte economische groei, integraal samen te werken aan een inclusieve en duurzame samenleving. Aan een sociaaleconomisch minimum voor iedereen, een gezonde leefstijl en een vitale samenleving waar ieder zich kan ontwikkelen. En ecologisch-economisch werken wij samen aan verduurzaming van productie, consumptie en fysieke leefomgeving.

Aan al die zaken samenwerken vinden wij natuurlijk, duurzaam, sociaal en democratisch. Daar staat Natuurlijk Nieuwkoop voor. Onder het motto:

denk mee, doe mee, leef mee.

Wij beseffen dat niet iedereen voldoende kansen en mogelijkheden heeft om hierin mee te komen. Daarom vinden wij dat er extra inspanningen geleverd moeten worden die erop gericht zijn aan iedereen mogelijkheden te bieden om hun kwaliteiten verder te kunnen ontwikkelen en hen uit te dagen een, naar vermogen, gewaardeerde bijdrage aan de samenleving te leveren.

Meedoen aan de samenleving, deelnemen op de arbeidsmarkt en goede zorg voor iedereen vragen ook de komende periode alle aandacht.

Wij hebben ervoor gekozen ons in dit basisprogramma te richten op de belangrijkste terreinen waarop de gemeente ook daadwerkelijk invloed kan uitoefenen en resultaten kan bereiken. Zoals hiervoor aangegeven zal de gemeente dat steeds vaker niet meer alleen kunnen. Betrokkenheid, participatie, en samenwerking met inwoners, instellingen, bedrijven en andere overheden is steeds meer nodig om resultaten te kunnen boeken.

Dat geldt ook voor de politiek. Wij gaan daarbij graag uit van onze idealen. Per hoofdstuk geven wij die aan, omdat ze richtinggevend zijn voor de actiepunten die wij belangrijk vinden.

Deze actiepunten zijn zodoende het resultaat van eigen analyses en ervaringen in de afgelopen raadsperiode, van contacten met inwoners, van gesprekken met instellingen, bedrijven en experts en van discussies met leden.

Wij danken iedereen voor die betrokkenheid en inbreng. Die heeft op belangrijke

punten bijgedragen aan verheldering van huidige vraagstukken en de aanpak daarvan, zoals in dit programma is opgenomen.

De samenleving verandert in hoog tempo en vraagstukken worden steeds complexer. Dan is het zaak daar eerst op hoofdpunten een integrale analyse van te schetsen, om er zinvolle actiepunten van af te kunnen leiden. Daar hebben we bij belangrijke thema's als wonen, klimaat en energie, gezondheid en zorg en manieren van besturen, wat uitvoeriger aandacht aan besteed.

Dit alles heeft ertoe geleid dat dit een uitgebreid programma is geworden, waarover we bij de opstelling ervan, los van de hectiek van alledag, weer eens dieper na hebben kunnen denken. Daar hebben wij veel van geleerd. Goed geschikt voor de nieuwe fractie om de komende jaren op voort te kunnen borduren en richtinggevend voor eventuele college onderhandelingen. Voor bredere verspreiding zal van dit document een compact verkiezingsprogramma worden gemaakt.

Hoofdstuk 2 handelt over economische, ecologische en ruimtelijke vraagstukken. Bouwen en wonen heeft de hoogste prioriteit. Duurzame ontwikkeling van bedrijvigheid, energie, milieu, grondstoffen en ruimtegebruik vragen alle aandacht. En de alles overheersende gevolgen van de opwarming van de aarde voor de leefbaarheid maakt klimaatbeleid hoogst urgent.

Dat alles biedt juist ook kansen en mogelijkheden voor vernieuwing en innovatie waar grote behoefte aan is, waaronder een eerlijkere verdeling van en gelijkere kansen op de verdeling van en toegang tot de lusten en lasten die hiermee gepaard gaan.

Het sociale domein komt in hoofdstuk 3 aan de orde. Onze actiepunten zijn ingegeven vanuit een kijk op het sociaal domein dat uitgaat van gezond leven, dat tevens veilig, sociaal en rechtvaardig is. En waarbij solidariteit hoog in het vaandel staat. In dit domein hebben in de afgelopen jaren belangrijke veranderingen plaatsgevonden. Meedoen aan de samenleving, deelnemen op de arbeidsmarkt en

goede zorg voor iedereen vragen ook de komende periode alle aandacht. Goede gezondheid is essentieel om mee te kunnen doen.

Onze gemeente bestaat uit dertien verschillende en unieke kernen. Inwoners voelen zich daarmee verbonden en verwachten van de gemeente dat haar beleid de vitaliteit van hun gemeenschap en de leefbaarheid in hun directe omgeving ten goede komt. In hoofdstuk 4 geven wij per kern de belangrijkste actiepunten aan die wij willen oppakken.

De veranderingen in de samenleving hebben niet alleen betrekking op instellingen, bedrijven, inwoners en hun organisaties, maar ook op politiek en overheid. Verhoudingen in de samenleving veranderen ingrijpend en vraagstukken worden complexer. Dat vraagt van iedereen daarin mee te veranderen en vooral ook samen te werken. In hoofdstuk 5 pleiten wij ervoor dat politiek en overheid sneller leren om dat beter te doen. Dat is niet alleen in ieders belang, het levert ook veel voordelen en te vermijden nadelen in de toekomst op.

In hoofdstuk 6 gaan we in op de financiële middelen en geven aan dat de gemeentekas op orde moet zijn, maar ook dat er veel meer middelen zijn dan financiële en dan van de gemeente alleen, die effect hebben op ontwikkelingen in onze samenleving.

De veranderingen in de samenleving hebben niet alleen betrekking op instellingen, bedrijven, inwoners en hun organisaties, maar ook op politiek en overheid.

2 Duurzame ontwikkeling: bouwen, natuurlijke omgeving, economie, ruimte

- 2.0 Onze idealen
- 2.1 Bouwen en wonen
- 2.2 Klimaat en energie
- 2.3 Biodiversiteit, natuur, landschap en recreatie
- 2.4 Groene Hart
- 2.5 Milieu: bodem, water, lucht, hinder en afval
- 2.6 Landbouw en (glas)tuinbouw
- 2.7 Industriële bedrijvigheid
- 2.8 Mobiliteit, infrastructuur en verkeersveiligheid

2.0 Onze idealen

Natuurlijk Nieuwkoop vindt duurzame ontwikkeling een kernwaarde. Gezien de urgentie, moet die veel sterker aan het gemeentelijk beleid ten grondslag komen te liggen. Mensen, bedrijven en ook overheden streven belangen, doelen en voordelen na. Maar daar zitten ook altijd nadelen aan vast, die niet systematisch in beeld worden gebracht. Die voor- en nadelen raken in steeds sneller tempo scheef verdeeld. De nadelen worden vaak afgewenteld op onderdelen van de leefomgeving waar niemand zich eigenaar van voelt, zoals milieu, natuur, biodiversiteit en klimaat. Ze komen terecht bij de zwakkeren en kansarmen in de samenleving en bij toekomstige generaties. Daarom heeft duurzame ontwikkeling, behalve een economische en ecologische, ook altijd een sociale component.

Toenemende ongelijke verdeling van de lusten en lasten en ongelijke kansen op de toegang daartoe tarten sociale verhoudingen, economische structuren, bestuurlijke instituties en publieke waarden.

Steeds meer rapporten wijzen er bovendien op dat onze welvaartsgroei in feite al jaren niet positief meer is, wanneer de kosten van afwenteling worden meegerekend.

Klimaatverandering en biodiversiteitsverlies gaan daar nog een grote schep bovenop doen. De exponentieel toenemende negatieve effecten daarvan op onze sociale, economische en ecologische systemen zijn evident. Zij ontwrichten samenlevingen en ecosystemen nationaal en internationaal en maken belangrijke delen van de aarde onleefbaar bij een temperatuurverhoging boven de 1.5 °C. De verwachting is intussen dat met huidig beleid de temperatuur snel gaat stijgen van 1.3 graden nu naar 2.8 graden na 2030! Terecht dat vooral ook jongere generaties zich grote zorgen maken en willen dat we met alle mogelijke inzet het tij proberen te keren. Natuurlijk Nieuwkoop wil dat helpen bevorderen, want we hebben geen tijd meer te verliezen.

Vooruitgang wordt gemeten aan groei van productie en consumptie waar een markt voor is (BBP). Maar de klimaatcrisis dwingt ons om vanuit een breder welvaartsbegrip te leren denken en een leefbare aarde - sociaal, economisch en ecologisch - als toekomstperspectief en motief van handelen te nemen. Daarmee betekent duurzame ontwikkeling voor ons dat we in ons economisch handelen met elkaar enerzijds zo goed mogelijk alle levensbehoeften van mensen vervullen en anderzijds de negatieve effecten van ons handelen echt gaan verminderen en minder scheef verdelen. Dus *minder afwentelen op anderen, op elders, op de toekomst of op de gemeenschap*. Met de voortgaande klimaatverandering wordt dat een steeds urgenter probleem. Het betekent ook dat wij de kwaliteit van onze economisch schaarse, ecologisch kwetsbare en landschappelijk unieke ruimte in het Groene Hart willen handhaven en verbeteren. Om dat te bereiken willen wij dat gemeentelijke plannen niet alleen aan een financiële toets (begroting), maar ook aan een *gedegen duurzaamheidstoets worden onderworpen*.

Natuurlijk Nieuwkoop ziet het als haar missie om die publieke waarden duidelijker mee te laten wegen in haar keuzen.

Dat is tevens een generatietoets die beleidsvoorstellen toetst op effecten voor toekomstige generaties en vraagt goede monitoring. De raad heeft ons voorstel daartoe 9 jaar geleden overgenomen, maar dat het heeft in de praktijk nagenoeg nog geen handen en voeten gekregen. Dat moet en kan veel beter.

Duurzame ontwikkeling heeft betrekking op veel terreinen van ons maatschappelijk leven en van de fysieke leefomgeving. Dat betreft de kwaliteiten van het Groene Hart, inclusief de cultuurhistorische waarde; van biodiversiteit, natuur, landschap

en recreatie; van milieu (water, bodem, lucht, hinder) en energie; van bouwen en wonen; van landbouw en (glas)tuinbouw; van industriële bedrijvigheid; van mobiliteit, infrastructuur en verkeersveiligheid. Ontwikkelingen op al die terreinen beïnvloeden elkaar. De Omgevingswet ziet daarop toe en vereist dan ook een benadering die integraal samenhangend en duurzaam is. Vanuit een door inwoners gedragen uitdagend en richtinggevend toekomstperspectief in 2050. Helaas ontbreekt dat laatste in de in 2021 opgestelde omgevingsvisie. Vanuit de gedachte van een zich ontwikkelende en jaarlijks voortschrijdende meerjaren visie geeft Natuurlijk Nieuwkoop hoge prioriteit aan de uitwerking hiervan in de vorm van een agenderingsproces van co-creatie met alle relevante betrokkenen. Dat perspectief is cruciaal omdat het de basis vormt voor de op te stellen beleidsprogramma's en Omgevingsplannen (voorheen bestemmingsplannen). Die maken helder welke ruimte we in onze gemeente aan welke (concurrerende) functies willen geven.

Het bevorderen van duurzame ontwikkeling vraagt nieuwe manieren van organiseren, besturen en beleid maken. Dat vraagt een meer integrale en samenhangende benadering. Zowel van productie-consumptie ketens als van gebiedsfuncties. Die systemen hebben vaak andere grenzen dan de ruimtelijke en bestuurlijke grenzen van de gemeente. Zo is Greenport Aalsmeer het systeem van de sierteelt en is datgene wat in onze gemeente gebeurt daar onderdeel en ook afhankelijk van. Daarom moet veel meer dan nu over onze gemeentegrenzen heen worden gekeken. Daarmee verandert ook de samenstelling van te betrekken inwoners, organisaties, instellingen, bedrijven en overheden bij deze grensoverschrijdende vraagstukken. Evenals de werkwijze om te komen tot een gezamenlijke (beleids-)agenda en manier waarop dat met elkaar het beste kan worden georganiseerd en gerealiseerd. Dat vergt verandering van de gangbare manieren van organiseren en werken van betrokkenen en belanghebbenden, maar ook van de ambtelijke en politieke organisatie. Maatschappelijke transities vergen ook bestuurlijke en politieke transities!

2.1 Bouwen en wonen

Analyse

Een belangrijke doelstelling van het volkshuisvestingsbeleid is het bieden van voldoende en passende huisvesting aan de inwoners van de gemeente.

De vraag naar woningen is enorm en de prijzen blijven al jaren sterk stijgen.

Het grote woningtekort maakt dat naast andere maatregelen, *meer bouwen voor de verschillende doelgroepen, hoogste prioriteit heeft.*

Voor starters (kopers en huurders), doorstromers (van een kleinere naar een grotere of van een huur- naar koopwoning), voor alleenstaanden en voor ouderen die kleiner en dichter bij voorzieningen willen wonen (appartementen).

Daarbij vinden wij het essentieel dat de prijzen betaalbaar blijven, dat we zorgen voor voldoende sociale woningbouw en het dorpse karakter te behouden.

Wat dat laatste betreft kan slechts bij uitzondering hoger dan vier lagen worden gebouwd, bijvoorbeeld in de centrumgebieden van Nieuwkoop en Ter Aar waar dat inpasbaar is.

Dat kunnen we als gemeente alleen niet oplossen. Ook rijksbeleid is cruciaal om het woningtekort te helpen verminderen en wonen, zowel koop als huur, voor verschillende groepen beter betaalbaar te maken.

Steeds meer is ook de stikstofuitstoot bij de bouw maar ook bij het gebruik van gebouwen van invloed op het tempo waarin en op wat er gebouwd kan worden. Zeker in een gemeente die natuurgebieden binnen zijn grenzen heeft.

Natuurlijk Nieuwkoop hecht er tevens aan dat woningen (en ook andere gebouwen) duurzaam worden gebouwd: van energiezuinig voor bestaande opstallen tot energieneutraal en energie producerend voor nieuwbouw en met duurzame materialen. Deze investeringen hebben een steeds kortere terugverdientijd en helpen bewoners, de bouwwereld, de werkgelegenheid en daarmee duurzame groei.

Aedes, de koepelorganisatie van woningcorporaties heeft onderzoek laten uitvoeren naar de gevolgen van klimaatverandering. Door klimaatverandering krijgen we steeds vaker te maken met hevige regenbuien, hete en droge zomers en krachtige stormen.

Dit onderzoeksrapport van november 2025 komt tot een aantal conclusies:

dat klimaatbestendig en duurzaam bouwen en onderhouden van woningen een enorme opgave is; dat we onze huizen en leefomgeving anders moeten inrichten met meer ruimte voor water, voor groen en met aandacht voor leefbare wijken; dat klimaatadaptatie nauwe samenwerking vraagt tussen gemeente, woningcorporaties, waterschappen én bewoners; dat het essentieel is om prioriteit te geven aan het vergroenen van versteende wijken; en dat door n£ te investeren in klimaatadaptatie, hogere kosten en schade in de toekomst worden voorkomen. Wij pleiten ervoor dat de gemeente, in het kader van de Nationale Klimaatadaptatiestrategie, daar voortvarend werk van maakt.

Een deel van de vroegere Vestiawoningen in voormalig Liemeer, nu Hof Wonen, zijn nog niet onder gebracht bij de lokale woningcorporatie. Natuurlijk Nieuwkoop vindt dat opnieuw onderzocht moet worden of de woningen bij de lokale woningcorporatie onder gebracht kunnen worden. Daar zal Natuurlijk Nieuwkoop aandacht voor blijven vragen.

Goede participatie en communicatie met omwonenden van bouwprojecten blijft belangrijk. Omwonenden moeten goed betrokken worden, de Omgevingswet schrijft dat ook voor. Omdat het de kwaliteit van de plannen aan de voorkant verbetert en tijdwinst kan opleveren aan de achterkant van het proces. Wij zijn daarom tegen verkorten van participatietrajecten voor omwonenden.

De gemeente biedt voldoende ruimte voor het ontwikkelen van koopwoningen, maar er moet meer prioriteit gegeven worden aan het betaalbare segment van zowel huur- als koopwoningen. Wij willen in de nieuwe projecten naar 40% sociale huur om wachttijden te verkorten.

Grotere inzet op de realisatie van midden huurwoningen (tot 1184 euro) voor inwoners die niet in aanmerking komen voor een sociale huurwoning en voor wie de koop van een woning - nog - niet mogelijk is.

Efficiënt en kwalitatief optimaal ruimtegebruik binnen de bebouwde kom, die tevens leidt tot kwaliteitsverbetering van de woonomgeving; (acties: sociaal veilig, klimaat adaptief, leefruimte jeugd). Er zijn derhalve grenzen aan woningverdichting.

Waar mogelijk en verantwoord worden woningen binnen dorpskernen gebouwd. Omdat daar onvoldoende ruimte voor het bouwprogramma is, zal bouwen aan de randen ook nodig zijn.

De Omgevingsvisie wordt geactualiseerd met een lange termijnvisie op bouwen en wonen.

Onze concrete actiepunten

- Prioriteit voor huisvesting van starters, alleenstaanden, doorstromers en ouderen; Wij houden vast aan 65% woningen in het betaalbare segment (huur én koop).
- Inzet van middelen uit het woonfonds alleen voor huurwoningen.
- Prestatieafspraken met de woningcorporaties over verkorting van de wachttijd met 2 jaar, van 7 naar 5 jaar en daarmee van de zoektijd voor woningzoekenden die afhankelijk zijn van de sociale huurmarkt.
- Meer goedkopere en betaalbare koopwoningen voor starters m.b.v. aan te passen startersregelingen.
- Bij nieuwbouw of vrijkomen van woningen maximaal aan eigen inwoners toewijzen.
- Per kern bekijken hoe een goede verdeling van woningen over de categorieën (sociale) huur en koop te realiseren is. Niet alle kernen hebben dezelfde behoefte.
- Senioren verleiden tot overstap naar kleiner wonen.
- Scheefwoning in sociale huurwoningen (ongeveer 20%) verleiden om ruimte te maken (voorrang bij nieuwbouw e.d.).
- Ontwikkelen van specifieke woonconcepten voor ouderen (“knarrenhof”).
- Alternatieve woonvormen, zoals tiny houses, splitsen van woningen of gemeenschappelijk wonen, zijn nodig en verdienen meer aandacht.
- Flexwoningen blijven een oplossing voor tijdelijke invulling van de hoogste woningnood.
- Uitwerken van de mogelijkheden om woningen op erfpachtgronden te bouwen. Daardoor blijft het grondaandeel in de verkoopprijs beheersbaarder over een langere periode.
- Onderzoek naar bruikbaarheid van het bouwstroom verband om sneller en goedkoper woningbouw te realiseren (pilots Eindhoven en Haaglanden);
- Goede en tijdige voorlichting aan ontwikkelaars over de stikstof en natuurbescherming aspecten bij de bouw van woningen.
- Gericht ontwikkelen van plannen en aanpassen van omgevingsplan regels om leegkomende karakteristieke oude gebouwen geschikt te maken voor bewoning; Hetzelfde geldt voor andere leegstaande gebouwen zoals agrarische bedrijven en kantoren.

- Efficiënt en kwalitatief optimaal ruimtegebruik binnen de bebouwde kom, die tevens leidt tot kwaliteitsverbetering van de woonomgeving.
- Zoveel mogelijk bouwen binnen en aansluitend op Bestaand Stads en Dorpsgebied: toepassen ladder duurzame verstedelijking en voldoende groen in de wijken.
- Verduurzaming van sociale huurwoningen heeft hoge prioriteit;
- Hogere bouw vereist een goede afweging en inpassing in een wijk/omgeving. In principe niet hoger dan 4 bouwlagen. Bij uitzondering, indien dit goed inpasbaar is, b.v. Achterweg Nieuwkoop en centrum Ter Aar, is een hogere bouwhoogte mogelijk.
- Duurzaam bouwen van woningen, overheidsgebouwen en scholen en dit ook bevorderen bij bedrijfsgebouwen. Daar hoort bij dat ze optimaal worden geconstrueerd van hernieuwbare en herbruikbare materialen en gesitueerd voor toepassing van duurzame energievoorziening. De gemeente stelt daartoe randvoorwaarden en eisen op voor architecten en ontwikkelaars.
- Bouw van mantelzorgwoningen stimuleren.
- Bij nieuwbouwprojecten worden goede bereikbaarheid, toegankelijkheid en bruikbaarheid voor mensen met functiebeperkingen tijdig geregeld.
- Zorgen voor zoveel mogelijk groen om huis en in de wijk en voldoende parkeermogelijkheden. Parkeerproblemen van oudere wijken dienen te worden opgelost. Waar mogelijk door extra parkeerplaatsen aan te leggen tussen de oude wijk en de nieuwe wijk en daar niet onnodig groen voor op te offeren;
- Teneinde versterking van (nieuwe) wijken tegen te gaan en vergroening te bevorderen zal er voor iedere vierkante meter bebouwing/verharding een relevant deel openbaar groen worden gerealiseerd;
- Er moet beleid komen voor het kappen van bomen in groene wijken: gefaseerd kappen moet uitgangspunt zijn om zoveel mogelijk CO₂ vast te houden, zonne-energie te optimaliseren, temperatuur te reguleren en fijn stof te absorberen;
- Bewoners zelf bij laten dragen aan de vormgeving en onderhoud van hun omgeving; wijkbudgetten kunnen daarvoor ingezet worden;
- In het kader van de klimaatadaptatie stimuleren van de realisatie van groene daken op woningen en andere gebouwen;

- Bij het ontwikkelen van nieuwe locaties en wijken vooraf aandacht besteden aan de (on)mogelijkheden en daarmee de overlast van sloop-, bouw- en vrachtverkeer en dit afstemmen met de omwonenden (nulmetingen, schadeprotocol);
- Het permanent wonen op de bungalowparken wordt mogelijk gemaakt.
- In vervolg op de goede participatie projecten Buytewech Noord en Centrumplan Nieuwveen worden inwoners ook bij het ontwikkelen van volgende bouwplannen intensief betrokken. Dat is afgelopen jaren te weinig gebeurd;
- Heroverwegen van een vorm van welstand, waarbij ervoor gezorgd wordt dat niet alleen het bouwbesluit en het Omgevingsplan bepalend zijn (te vaak gebeurt het dat er bouwwerken verschijnen die grote overlast veroorzaken voor direct omwonenden);
- Mogelijkheden verruimen van vraaggericht bouwen, waaronder zelfbouw en (collectief) particulier opdrachtgeverschap (zie ook Landelijk Expertteam Woningbouw).;
- We doen geen concessies op het gebied van de kwaliteit van te bouwen woningen (lift, balkon, berging e.d.) en op vierkante meters.
- Regionale coördinatie van het woonbeleid voor arbeidsmigranten. Onderzoeken of daar locaties voor kunnen worden ontwikkeld die doorstroming in reguliere woningen bevorderen;
- We onderzoeken mogelijkheden om arbeidsmigranten op het eigen terrein van de werkgevers te huisvesten waarbij er afspraken gemaakt worden over huurbescherming voor deze arbeidskrachten;
- Zolang onhoudbare situaties in AZC's bestaan omdat statushouders niet uit kunnen stromen, royaal meewerken aan huisvesting voor statushouders;
- Beter na blijven denken over de grip die we, ook op lange termijn, op ruimtelijke planning willen hebben en de ruimte die omgevingsplannen en vergunningen aan private initiatieven laat (bv. ongewenste bestemming destijds van locatie Intratuin Ter Aar);
- De gemeente ontwikkelt een langere termijnvisie en toekomstscenario's om de ontwikkeling van bouwprogramma's en voorzieningen te sturen. Daarbij uitgaan van een evenwichtige leeftijdsopbouw als toekomstperspectief en zorgen dat voorzieningen en woningaanbod daarop aansluiten.

2.2 Klimaat en energie

Analyse

Door hogere concentraties broeikasgassen (m.n. CO₂ en CH₄ (methaan)) warmt de aarde op en worden we steeds meer en steeds heftiger geconfronteerd met de gevolgen van klimaatverandering.

De opwarming en de klimaatverandering blijken zich jaar op jaar veel sneller te voltrekken dan verwacht. Met het huidige beleid zitten we op een koers van 2.8 graden opwarming. Dat maakt belangrijke delen van de aarde onleefbaar, ontwricht samenlevingen en ecosystemen en overstromingen en hongersnood brengen grote migratiesystemen op gang. Daarom moeten de doelen van 2030 (halvering broeikasgas uitstoot) en 2050 (uitstoot naar nul) drastisch worden aangescherpt: we zouden in 2040 naar nul uitstoot moeten om beneden de 2 graden opwarming te blijven en in 2030 naar nul uitstoot om nog beneden de 1.5 graden te kunnen blijven. In Brussel streeft de EU nu naar 90% minder broeikasgassen in 2040.

Met elkaar kunnen we
veel meer dan we denken,
als we het ook willen.

De urgentie van klimaatbeleid kan nauwelijks duidelijker geschetst worden. Dat kan alleen met elkaar worden aangepakt en betekent dat iedereen daar direct naar vermogen aan bij zou moeten dragen. Ook wij.

Natuurlijk Nieuwkoop pleit ervoor dat we in onze gemeente niet onnodig wachten, maar lokaal/regionaal met een ambitieus plan voor energietransitie ons deel van de 1.5 graden klimaatdoelen ook in of voor 2040 proberen te realiseren. Die stip op de horizon kan de transitie aanzienlijk versnellen, door deze rond 2030 in zijn hoogste versnelling te brengen om dat te bereiken.

Wat Natuurlijk Nieuwkoop betreft moet die stip op de horizon een gedragen uitdagend toekomstperspectief worden, als uitgangspunt van de Omgevingsvisie. Daarbij vraagt de vereiste integrale benadering van gebiedsfuncties om een integraal afwegingskader, dat met spoed in een gedegen participatief proces moet worden ontwikkeld. Daarbij kan worden voortgebouwd op de ervaringen met RES 1.0 en RES 2.0.

Met elkaar kunnen we veel meer dan we denken, als we het ook willen. Mede omdat de forse maatschappelijke investeringen in mensen, in techniek, in organisatie en in geld die daarvoor nodig zijn (jaarlijks 2.á 3 % van het BBP), slechts een klein deel zijn van de te vermijden schade door klimaatverandering, nu en in de toekomst. Investeren in hernieuwbare energie is maatschappelijk gezien en voor de komende decennia daarom bijzonder rendabel.

Wat dat laatste betreft is lang niet iedereen in de positie om zulke lange termijn investeringen te doen, die zich niet op korte termijn voldoende terugverdienen. Dit betekent dat op korte termijn sterk moet worden ingezet op A. forse nieuwe financiële en juridische instrumenten (solidariteits- en revolverende fondsen) en nieuwe businessmodellen, die duurzame productie en consumptie – met minder gebruik van grondstoffen en energie – stimuleren, en B. slimme efficiënte lokale gebiedsenergiesystemen voor hernieuwbare energie, die energienetten zo weinig mogelijk extra belasten of instabiel maken.

Om de transitie in 2030 in een versnelling te brengen moeten ook de te verwachten knelpunten in de capaciteit en infrastructuur van het net versneld worden aangepakt, nieuwe technologieën ontwikkeld, technieken toegepast en opgeschaald en moeten forse inspanningen worden geleverd om lokaal te kunnen voldoen aan de snel toenemende vraag naar technisch goed opgeleid personeel.

De gemeente is daarbij in hoge mate afhankelijk van bijdragen van het rijk en van medewerking van de provincie en van netbeheerders Liander en Stedin. De gemeente zal deze partijen moeten blijven aanspreken om deze voorwaarden met urgentie te realiseren. Om ze voor 2030 samen te laten vallen en de transitie in een versnelling te brengen. Maar de gemeente kan zelf nu ook al belangrijke ontwikkelingen in gang zetten.

Zo ziet Natuurlijk Nieuwkoop graag dat we als energiegebruikers zo veel mogelijk zelf gaan investeren in onze energievoorziening. En gaan samenwerken aan oplossingen, integraal en gebiedsgericht, om ook de voordelen van die investeringen in dit gebied te houden. Wij willen stimuleren dat onze gezamenlijke jaarlijkse gebiedsenergierekening (miljoenen per jaar) wordt omgebogen naar investeringen in besparing van energie en grondstoffen, in aardgas loze woningen, wijken en gebouwen, in facilitering van elektrisch vervoer en vooral in slimme efficiënte lokale energiesystemen met lokale opwek, opslag, omzetting, distributie en gebruik.

De efficiëntie en zelflevering van (lokale) energiesystemen neemt in belangrijke mate toe wanneer 1. opwek en gebruik dicht bij elkaar kunnen worden gebracht; 2. met opslag en omzetting pieken in opwek en gebruik worden verkleind.

Een derde factor is het combineren van zon en windenergie. Omdat wij afzien van hoge windturbines, valt die combinatie alleen te maken met wind van elders in de regio, b.v. de Noordzee, en zien wij af van dat mogelijke voordeel.

Voor de energieopgave na 2030 kunnen mogelijk ook andere duurzame bronnen - bijvoorbeeld groen gas - worden ingezet, nog forse efficiëncyslagen worden gemaakt met huidige technologieën en technieken, of ook nieuwe worden ontwikkeld.

De verwachtingen daarover zijn positief gestemd, maar bieden vooralsnog geen bruikbare alternatieven voor de huidige plannen van de gemeente.

Wat de eventuele toekomstige inzet van kernenergie betreft zijn de meningen en belangen fors verdeeld. Problemen zijn dat kernenergie maar beperkt in het

nieuwe energiesysteem kan worden ingepast, omdat deze centrales alleen in basislast kunnen draaien, niet flexibel inzetbaar zijn, moeilijk in lokaal eigendom kunnen worden gebracht. Ze vergen zeer grote (vooral overheids) investeringen per opgewekte kWh, en hebben een grote energie- en milieuvoetafdruk voor bouw, veiligheid, onderhoud, ontmanteling en winning van brandstof. Ook zijn er kosten en risico's van veilige verwerking en opslag van radioactief materiaal. Kernenergie heeft hierdoor een veel hogere kWh-prijs dan alternatieve energieopwek. Dit, afgezien van de vraag of die nieuwe centrales voor 2040 gebouwd en operationeel kunnen zijn. Het zou kunnen dat kleine decentrale reactoren deze problemen deels kunnen ondervangen, maar die liggen nog op de tekentafel.

Hoe efficiënter we onze energiesystemen maken, hoe groter de mate waarin we energieneutraal kunnen worden. Naarmate dat niet lukt, moeten we ons voorzien van elders geproduceerde hernieuwbare energie. Dat is een keuze en onderdeel van de afwegingskaders voor duurzame ontwikkeling van de fysieke leefomgeving (omgevingsvisie en -plannen). Dat geldt ook voor de combinatie van zon en wind. In de breed gedragen Regionale Energie Strategie (RES 1.0 en 2.0) heeft de gemeente een duidelijke keuze gemaakt: Nieuwkoop gaat aan haar opgave voor hernieuwbare opwek voldoen met 20 ha zon op daken, 60 ha zonnenvelden en zeer beperkte inzet van wind. Wat dat laatste betreft zijn kleine windmolentjes toegestaan, maar grote windturbines niet vanwege overlast en ruimtelijke kwaliteit van het Groene Hart. Dat maakt het energiesysteem op het niveau van Nieuwkoop niet maximaal efficiënt, maar dat kan zo wie zo al niet op het niveau van de Randstad, waar wel veel windenergie is voorzien, maar verder van het verbruik, namelijk op de Noordzee. Onze keuze hebben we gemaakt met groot draagvlak van onze inwoners en de uitvoering daarvan is in voorbereiding.

De combinatie zon – wind is een keuze. Die hebben we gemaakt en daar houden wij aan vast: **geen grote windturbines in het Groene Hart.**

Wij vinden het belangrijk dat bij deze omschakeling de voordelen zo veel mogelijk bij inwoners en bedrijven in ons gebied neerslaan, voor iedereen toegankelijk en dat de nadelen niet scheef of oneerlijk worden verdeeld (local for local). Dat betekent b.v. dat we de opwek van hernieuwbare energie niet zomaar over willen laten aan grote energiebedrijven en investeerders van buiten, die de toegevoegde waarde aan het gebied onttrekken, maar zoveel mogelijk aan lokale energiegemeenschappen van inwoners en bedrijven, die lokale opwek, opslag en distributie van energie tegen kostprijs als toegevoegde waarde aan de lokale gemeenschap ten goede laten komen.

Onze concrete actiepunten

- De gemeente stelt met urgentie een ambitieus plan voor energietransitie op met als stip op de horizon de uitstoot van broeikasgassen uiterlijk in 2040 naar nul te brengen en daartoe de energietransitie in 2030 in de hoogst mogelijke versnelling te brengen.
- De omgevingsvisie wordt verder uitgewerkt en voorzien van een uitdagend en richtinggevend toekomst perspectief voor de fysieke leefomgeving in het algemeen in 2050, en voor de energietransitie in 2040.
- Wij willen dat daarvoor in 2026 met actieve bewonersparticipatie integrale afwegingskaders voor samenhangende ruimtelijke functieontwikkeling en kwaliteit worden opgesteld. Inclusief een duurzaamheidstoets, annex generatietoets die beleidsvoorstellen toetst op effecten voor volgende generaties.
- De gemeente stimuleert met voortvarendheid de realisatie van zonnepanelen conform het vastgestelde beleidskader zonne-energie.
- Bij het opstellen en realiseren van het warmteprogramma worden bewoners vroegtijdig betrokken bij de te kiezen oplossingen in hun wijk.
- We willen nog duidelijkere communicatie naar inwoners over energiezuinige maatregelen en subsidieregelingen waar inwoners gebruik van kunnen maken.
- Daarbij hoort goede betrokkenheid van de jongerengeneratie, die terecht betrokken wil zijn bij haar eigen toekomst en die de gevolgen van klimaatverandering zoveel mogelijk wil beperken.

- In het streven naar meer lokaal eigendom van en zeggenschap over onze energievoorziening (local for local), stimuleert de gemeente het oprichten en het functioneren van coöperatieve energiegemeenschappen van inwoners en bedrijven, die investeren in hernieuwbare energie en in daarmee samenhangende duurzame economische activiteiten in ons gebied, om extra stappen te kunnen zetten op weg naar een energie en CO₂-neutrale gemeente.
- De gemeente blijft energiebesparing, minder energiegebruik en kleinschalige hernieuwbare opwek stimuleren voor zowel elektriciteit als warmte en stelt eisen aan grootschalige opwek zodat de voordelen daarvan voor minimaal 50 % aan het gebied ten goede kunnen komen.
- De gemeente stimuleert in regionaal verband onderzoek naar en experimenten met – vooral ook ondiepe – geothermie.
- De gemeente zet sterk in op duurzaam bouwen en renoveren, waarbij alle te plannen nieuwbouw, aardgas loos, minimaal energieneutraal (nul op de meter) en liefst energie producerend is. Dat geldt voor scholen, kantoren, bedrijfsgebouwen, woningen en overheidsgebouwen.
- De gemeente gaat ook zelf verduurzamen op het gebied van onroerend goed, verkeersmiddelen en inkoop. Zij geeft nog onvoldoende het goede voorbeeld. Op termijn leidt deelname aan de energietransitie niet tot hogere kosten.
- Bestaande gebouwen en daken worden zoveel mogelijk versneld gerenoveerd, energiearm ingericht, voorzien van zuinige en duurzame energiesystemen die zo mogelijk ook nul op de meter realiseren.
- De gemeente gaat zelf nadrukkelijker het goede voorbeeld geven. Door actief te investeren in het milieuvriendelijk, energiezuinig en CO₂ neutraal maken van haar eigen activiteiten en eigendommen, waaronder in maximaal duurzaam inkopen van haar producten en diensten.
- Bij aanbestedingen en in Omgevingsplannen worden energiebesparende en CO₂ neutrale maatregelen opgenomen als eis.
- De gemeente stimuleert en faciliteert proactief de verwachte toename van elektrisch vervoer met fiets, auto, openbaar vervoer, wat betreft laden, parkeren, rijden.

- De gemeente blijft gebied dekkend haalbaarheidsonderzoek naar de ontwikkeling van slimme, efficiënte gebiedsenergiesystemen stimuleren en faciliteren, waar kansrijk ook grensoverschrijdend in samenwerking met buurgemeenten. Monitoring daarbij is essentieel.
- De gemeente voldoet volledig aan haar RES-opgave met maximaal zon op daken (20 ha) en zonnevelden (60 ha), conform het vastgestelde beleidskader zon.
- Er komen geen hoge windturbines, die zijn niet nodig en niet wenselijk.
- Stimuleren van kleine windmolens bij agrarische bedrijven en panelen op hun grote daken; die kunnen ons landelijk gebied energie producerend maken voor andere delen van de gemeente.
- De gemeente intensificeert promotie- en bewustmaking programma's die de voordelen en mogelijkheden van investeren in energiebesparing en in schone energie laten zien; Een voorbeeld kan zijn een bestaande woning omtoveren in een duurzame modelwoning.
- Het klimaatvraagstuk overstijgt alle deelbelangen en vergt samenwerking tussen bewoners, bedrijven en overheid. Afspraken kunnen vastgelegd worden in een Gebiedsarrangement. Dat biedt vanuit Brussel veel meer ruimte voor lokale investeringen en ondersteuning voor oplossingen die het beste passen binnen ons gebied, b.v. vergunningverlening die dat bevordert.
- De gemeente ondersteunt inwoners met een te kleine beurs om hun woning te verduurzamen, ook als het rijk daar onvoldoende of niet in bijdraagt. Opdat ook zij mee kunnen profiteren van de energietransitie.
- Energiearmoede is niet van deze tijd en niet aanvaardbaar. Gemeente en woningbouwverenigingen zetten voldoende middelen in en evalueren en intensiveren acties om dit urgente probleem snel op te lossen en verder te voorkomen. Ook als rijksbijdragen daar ontoereikend voor zijn.

2.3 Biodiversiteit, natuur, landschap en recreatie

Analyse

Behoud en ontwikkeling van een gevarieerde natuur vinden wij belangrijk. Zowel uit oogpunt van biodiversiteit, als om van te genieten en in te recreëren. Biodiversiteit is de basis voor leven op aarde: a. voor de productie van o.a. voedsel, energie, grondstoffen en nutriënten; b. voor de regulering van kringlopen en evenwichten met betrekking tot energiestromen, het klimaat en klimaateffecten, in de milieucompartimenten bodem, water en lucht; en c. voor circulair gebruik van alle stoffen en producten die door de natuur weer worden afgebroken en hergebruikt. Verlies aan biodiversiteit is in Nederland veel sneller en verder gegaan dan in andere (geïndustrialiseerde) landen. Geschat wordt dat er nog 15 % over is.

We zitten mondiaal in een biodiversiteitscrisis. Het aantal bedreigde planten- en diersoorten neemt in hoog tempo toe, miljoenen planten en dieren dreigen uit te sterven. Een van de oorzaken hiervan is de slechte toestand waar de natuur zich in bevindt. Daarom moet de stikstofuitstoot zo snel mogelijk worden verminderd. Het nieuwe kabinet moet dat weer serieus nemen en daar vaart mee maken. Om de natuur meer ruimte te geven, dat wil zeggen de kwaliteit daarvan in en vooral ook buiten natuurgebieden te vergroten. En ook om economische activiteiten van het stikstof slot te halen. Wij willen daarom fors blijven investeren in nieuwe natuur en waar mogelijk meer en betere verbindingen leggen tussen agrarische bedrijven en de zorg voor natuur. Dat betekent meer werken met en volgens de wetten van de natuur en daarvan leren (biomimicry en permacultuur). Provinciale subsidies voor agrarisch natuurbeheer, waaronder weidevogelbeheer in de veenweidegebieden, helpen daar heel goed bij. Meer ruimte voor en kwaliteitsverbetering van natuur gaat daarbij samen met agrarische productie op dezelfde landbouwgrond. Niet ten koste daarvan. Omzetting van landbouwgrond in meer pure natuurgebieden is nu niet aan de orde. Het is allereerst belangrijker de kwaliteit van de natuur en van de biodiversiteit te versterken, o.a. door minder stikstofdepositie en multifunctioneel

gebruik (bijv. agrarisch natuurbeheer). Hogere waterstanden en water buffergebieden als gevolg van klimaatverandering kunnen daar verandering in brengen.

Natuurlijk Nieuwkoop wil tevens dat de gemeente zich voor het behoud van onze waardevolle landschappen, inclusief cultuurhistorische elementen, monumenten en andere beeldbepalende gebouwen, actief inzet door een goede uitvoering van de beheerplannen. De doelstellingen die zijn geformuleerd in de nota waardevolle gezichtsbepalende gebieden zijn een goed uitgangspunt om onze cultuurhistorische waarden veilig te stellen. Wij willen recreatie stimuleren, niet slechts als inkomstenbron, maar vooral ook ter versterking van cultuur en kunst en het daarop gericht toeristisch aanbod.

Onze concrete actiepunten

- Om de kwaliteit van de natuur en van de biodiversiteit te versterken wordt voldaan aan de gestelde normen voor stikstofdepositie.
- Blijven onderhouden en versterken van Natuur Netwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur) en uitvoeren van de doelstellingen van Natura 2000 met onze gebiedspartners, conform het beheerplan.
- Verbeteren van de bruikbaarheid van de Langerse Plassen als natuur- en recreatiegebied en verdere ontwikkeling van de natte kant van de Paradijsweg.
- Meer openbaar groen en ontstening van wijken, buurten en bedrijventerrein
- Handhaven van ecologische verbindingzones en zo mogelijk uitbreiden.
- Waar mogelijk langs wegen, in wijken, in het agrarisch gebied meer zorg voor natuur om de biodiversiteit verder te herstellen en vergroten.

- De gemeente ontwikkelt een uitnodigend beleid voor groene burgerinitiatieven. Nodigt inwoners en ondernemers uit om groene initiatieven te ontwikkelen binnen de gegeven en geplande groenstructuren in kernen en op bedrijventerreinen. Zorg voor één loket en ontzorg inwoners wat betreft procedures, vergunningen, financiering.
- Voor elke gekapte boom worden er twee terug geplant.
- Om de uitstraling van voormalige boerderijen en agrarisch opstallen te behouden wordt in het Omgevingsplan de mogelijkheid geboden voor bestemmingen als burgerbewoning, respectievelijk zorgboerderij, groepsaccommodatie, kleinschalige milieuvriendelijke bedrijfsvestiging en opslagruimten.
- Kerken zijn belangrijke beeldbepalende gebouwen in onze kernen. De gemeente ondersteunt kerkbesturen bij het vinden van een andere functie, om deze gebouwen te behouden.
- De gemeente stimuleert en ondersteunt zo nodig verenigingen voor natuureducatie.
- Aanleg en promotie van lokale regionale (elektrische) fietsroutes en wandelpaden.
- Aanleg van voldoende recreatieve parkeerplaatsen waar gewenst.
- Onderzoek naar een veilige openbare zwemplek + zwemsteiger in Noorden.
- Onderzoek naar kleinschalige verblijfsmogelijkheden.
- Tegengaan van overlast door motorrijders in de Meije en langs de Amstel en Kromme Mijdrecht.

2.4 Groene Hart Analyse

Het open landschap, de groene en natuurlijke omgeving, de cultuurhistorische elementen en de relatieve rust zijn unieke waarden en kwaliteiten die het Groene Hart kenmerken. De groene en natuurlijke omgeving biedt goede mogelijkheden om de biodiversiteit en de natuur in het gebied te versterken en recreatieve mogelijkheden te vergroten. Terwijl we er goed kunnen wonen en werken: in de landbouw, glastuinbouw en industrie. Het zijn waarden en functies die wij in samenhang en harmonie willen behouden en versterken. Dat karakteriseert ook de ruimtelijke kwaliteit van dit unieke gebied in de Randstad.

Daarin passen b.v. geen hoge windturbines. Wij delen de zienswijzen van het College van Rijksadviseur en van de drie Provinciale Adviseurs Ruimtelijke Kwaliteit om de gewenste combinatie van zon en wind op een grotere schaal te bezien dan het kwetsbare Groene Hart. En hoge windturbines te positioneren in de buurt van grote infrastructuur buiten het Groene Hart.

In het Groene Hart concurreren vele functies en initiatieven om de beperkte beschikbare ruimte. We moeten minder vasthouden aan functiescheiding en mogelijkheden creëren voor multifunctioneel gebruik daarvan. We kunnen ons daarbij laten inspireren door oplossingen uit de natuur, bijvoorbeeld de natuur als stelsel van kringlopen. We moeten af van de gedachte dat de economie en de natuur elkaar altijd bijten en tegengestelde belangen hebben, en veel meer toe naar een kringloopeconomie en multifunctioneel ruimtegebruik.

Onze concrete actiepunten

- Met de voortschrijdende ontwikkeling van de Omgevingsvisie ontwikkelen we in een goed participatieproces met relevante betrokkenen een aansprekend en richtinggevend lange termijn toekomstperspectief op de fysieke leefomgeving voor 2050, waaronder bescherming van de waarden en kwaliteiten van het Groene Hart.

- Daarin passen geen hoge windturbines.
- Efficiënt en kwalitatief optimaal ruimtegebruik op bedrijventerreinen en in glastuinbouwgebieden conform de provinciale ruimtelijke beleidsuitgangspunten: eerst bestaande ruimte beter benutten door saneren, herstructureren en concentreren, daarna pas nieuwe uitleg.
- Multifunctioneel ruimtegebruik stimuleren en toetsen aan vier criteria: sociale rechtvaardigheid, economische doelmatigheid, ecologische duurzaamheid en culturele identiteit.
- Daar waar te saneren of verplaatsen glas een nieuwe bestemming krijgt, het veenpolderlandschap zoveel mogelijk herstellen.
- Gemeente, waterschap, inwoners en agrariërs hebben met elkaar mogelijkheden en een rol om problemen, schade en kosten vanwege slappe bodems en bodemdaling te beperken. De gemeente gaat dat stimuleren a.d.h.v. de adviezen van het Platform Slappe Bodem, waaronder leren van experimenten met onderwaterdrainage.
- Agrariërs inzetten bij landschapsbeheer en ruimte bieden voor het opzetten van recreatieve en/of andere inpasbare nevenactiviteiten.
- Bedrijventerreinen, gebouwen en andere bouwwerken, waaronder zonnevelden, worden aan het oog onttrokken door deze vanaf de bouw met groene omzoming in te passen in het landschap.
- Duurzame mobiliteit: meer aandacht voor fiets, openbaar vervoer en toenemend geëlektrificeerd verkeer.
- Laag bouwen binnen de bebouwde kom met behoud van het dorpse karakter; In principe niet hoger dan vier bouwlagen. Zie paragraaf Bouwen en wonen.
- Omgevingsplannen moeten worden gehandhaafd met nadruk op aanpak van illegale bebouwing of bewoning.

2.5 Milieu: bodem, water, lucht, hinder en afval

Analyse

Natuurlijk Nieuwkoop wil een actief milieubeleid. Bodem, water, lucht, natuur, biodiversiteit en klimaat staan te veel onder druk. Daarom moeten regels goed worden gehandhaafd. Maar de bergen afval die wij produceren en weer proberen weg te werken kosten onnodig veel energie en grondstoffen (90% van hetgeen wij maken en gebruiken wordt binnen een jaar afval). Dat kan sterk worden verminderd door preventie vanaf de bron, in de hele levenscyclus van winning van grondstoffen en productie en gebruik van materialen en producten. In een circulaire economie met minder gebruik, duurzamer gebruik, herstel en reparatiemogelijkheden van producten, en recycling van materialen en grondstoffen, is tot 50% minder primaire grondstoffen nodig en resteert aanzienlijk minder afval.

Afvalscheiding en recycling in alle fasen van de levenscyclus van producten blijft belangrijk. Ook van huishoudelijke producten. Het levert zowel waardevolle grondstoffen op, als een behoorlijke bijdrage aan CO₂-reductie. Bij elkaar leveren afvalscheiding, de inzet van duurzame voertuigen en gebruik van duurzame verwerkingsmethodes, een belangrijke bijdrage aan het behalen van onze lokale klimaatdoelstellingen.

Circulaire ambachtscentra zijn elders al een begrip geworden in de afvalbranche. Dan bouwen we geen milieustraten meer om afval in te zamelen, maar ambachtscentra om materialen en producten her te gebruiken. Ook in Nieuwkoop willen wij dat de gemeente en afvalbedrijven de samenwerking aangaan met designers, kringloopbedrijven en repair cafés om de circulaire economie te bevorderen.

Door dalende opbrengsten en hogere verwerkingskosten is de afvalstoffenheffing afgelopen jaren in veel gemeenten gestegen. Tegenover deze toegenomen kosten staan evenwel de daarmee bereikte en verder te bereiken voordelen voor grondstoffen en klimaat. Ditar staat wat Natuurlijk Nieuwkoop betreft niet ter

discussie. Het is een bewezen systeem waardoor onze cijfers duidelijk goed zijn. Het motiveren van de gemeente om nog meer afvalstromen - zoals bijvoorbeeld luiers en incontinentiemateriaal - te scheiden, blijven wij stimuleren.

Voor een deel liggen de bronnen van milieubelasting en afval binnen de gemeente en kan en moet de gemeente daar beleid voor ontwikkelen. Voor een ander deel liggen die bronnen buiten onze gemeente en is beleidsafstemming met andere overheden en partijen noodzakelijk. Onze inzet is ook dat gemeentelijk beleid geen aanleiding meer mag zijn tot extra belasting op het milieu, door welke gemeentelijke maatregelen dan ook, tenzij niet te vermijden belasting op een bepaald terrein, tegelijkertijd minstens evenzeer afneemt op andere terreinen.

Gedragen door veel inwoners zet de actiegroep Vliegghinder Nieuwkoop zich in om de forse overlast en hinder van het vliegverkeer rond Schiphol een halt toe te roepen. Die is de afgelopen twee decennia enorm toegenomen. Vanwege de toenemende schade aan de gezondheid, natuur en economie speelt de gemeente intussen terecht ook een actieve rol in de beïnvloeding van het beleid rond Schiphol: niet méér, maar fors minder geluidsoverlast, luchtverontreiniging – waaronder CO₂, fijnstof en (in beperkte mate) stikstof - en veiligheidsrisico's. Omdat er niet eerder technologie beschikbaar zal zijn dan na 2030 om dat serieus te kunnen verminderen, kan dat alleen gerealiseerd worden door krimp van het aantal vliegbewegingen, aldus de vorige CEO van Schiphol. Daarom willen wij dat de gemeente zich daarvoor blijft inzetten en sterk maakt voor: i. Krimp van het aantal vliegbewegingen op jaarbasis en in frequentie; ii. Verbod op nachtluchten boven bewoond gebied; iii. Handhaving wetten en regels die voor eenieder gelden, waaronder natuurvergunning; iv. Rechtsbescherming van burgers. De afname van overlast en hinder moet goed gemonitord worden met de afname van de vliegbewegingen. Volgens schattingen zou het plafond

voor vliegbewegingen dan ongeveer 20 % moeten dalen. Wat de Hub-functie van Schiphol betreft, zou bijvoorbeeld krimp van het aantal vliegbestemmingen goed mogelijk zijn, zonder dat de voor het vestigingsklimaat noodzakelijke internationale verbindingen worden aangetast.

Onze concrete actiepunten

- De eisen in milieu- en omgevingsvergunningen worden goed gecontroleerd en gehandhaafd door de Omgevingsdienst.
- Regulier gezamenlijk overleg van lokale milieugroeperingen, inwoners en hun organisaties, bedrijven en gemeente over verdere ontwikkeling en goede uitvoering van het milieubeleid.
- Blijvend stimuleren van duurzaam ondernemen en een circulaire economie waar milieubelasting, grondstoffen- en energiegebruik worden verminderd door kringlopen te sluiten en restproducten in alle fasen van de productiecyclus te verminderen, scheiden en hergebruiken.
- Dat geldt ook voor de consumptiefase: Diftar blijft daaraan bijdragen en initiatieven van Cyclus (Van afval naar grondstof VANG) worden ondersteund.
- De resultaten worden gemonitord en de afspraken daarover met het afvalverwerkingsbedrijf zo nodig aangepast, als onderdeel van de gemeentelijke inkoopstrategie.
- Er komt een plan van aanpak om zwerfvuil te voorkomen en op te ruimen;
- De overlast en hinder van Schiphol moet snel verminderen. Zolang dat technologisch niet kan worden opgelost (voorbij 2030) vereist dat naar schatting 20% krimp van vliegbewegingen.
- Onderzoek naar aanpassing vliegroutes.
- Nader onderzoek naar de beste mogelijkheid tot het scheiden van de afvalstroom luiers en incontinentiematerialen.

2.6 Landbouw en (glas)tuinbouw

Analyse

De prijzen die ondernemers in de land- en tuinbouw voor hun producten krijgen zijn de laatste halve eeuw nagenoeg hetzelfde gebleven. Die druk op de prijzen heeft geleid tot intensivering, schaalvergroting, lage inkomens van ondernemers en afwenteling van nadelen op milieu, natuur en biodiversiteit. Omdat daar geen prijs voor is.

We staan voor de uitdaging om voedselproductie te verduurzamen. Door te produceren op een manier die bijdraagt aan een sterkere positie van de boer en aan meer waardering voor voedsel en gezondheid van mensen, voor dierenwelzijn en voor samenwerking tussen natuur en landbouw.

Natuurlijk Nieuwkoop wil een duurzame land- en (glas)tuinbouw die economisch efficiënt, ecologisch verantwoord, sociaal aanvaardbaar en toekomstbestendig is. Als stip op de horizon is dat een kringlooplandbouw die kwalitatief hoogwaardige producten produceert met zo min mogelijk grondstoffengebruik, productieverliezen en afval, waaronder minder fossiel energiegebruik, uitstoot van broeikasgassen en stikstof. Dat helpt de energietransitie versnellen, natuur en biodiversiteit herstellen en economische activiteiten, met name de bouw van het stikstofslot halen.

Voorwaarde voor kringlooplandbouw en verduurzaming is dat milieu en natuur in de prijzen worden verrekend en ondernemers daar ook een vergoeding voor krijgen. Er is een brede maatschappelijke beweging ontstaan die wil meedoen en die hun ideeën en praktijken wil delen om anderen te inspireren. Europees en rijksbeleid kan dat stimuleren en ondersteunen. De gemeente kan daarbij aansluiten, waar gesignaleerd wordt dat de bodem uitgeput raakt, de biodiversiteit afneemt en er ook een opgave ligt vanuit het Klimaatakkoord.

De landbouw in het veenweidegebied van het Groene Hart heeft te maken met beperkingen die de bedrijfsvoering minder efficiënt maken. Met name omdat we terecht functies in stand willen houden waar geen markt voor is, zoals natuur,

biodiversiteit, landschappelijke en cultuurhistorische waarden.

Brussel, rijk en provincie moeten voldoende maatregelen blijven treffen om dat te compenseren en kringlooplandbouw te stimuleren. De gemeente kan als betrokkene bij gebiedsgericht beleid bezien hoe zij dat mogelijk kan faciliteren.

De glastuinbouw in onze gemeente is onderdeel van Greenport Aalsmeer als samenhangend keten- en ruimtelijk systeem. Duurzame ontwikkeling van glastuinbouw in onze gemeente heeft daardoor alleen kans van slagen in samenhang met en in de context van duurzame ontwikkeling van de Greenport en door samenwerking van alle stakeholders. Greenport Aalsmeer streeft naar een transitie duurzame glastuinbouw. Wij willen dat onze gemeente daar proactief aan deelneemt in het belang van de tuinbouw in onze gemeente en geen maatregelen gaat treffen uit vermeend korte termijn eigenbelang, omdat dit de kracht van die samenwerking naar duurzame ontwikkeling ondermijnt.

De tuinbouw verandert, de markt verandert en daarmee ook de behoefte qua ruimte en locaties. Nieuwe grootschalige kassencomplexen voor sierteelt zijn niet nodig in Nieuwkoop en niet verenigbaar met duurzame ontwikkeling van een toekomstgerichte en concurrerende Greenport Aalsmeer, noch met het bijzondere karakter en duurzame gebiedsontwikkeling in het Groene Hart. En nieuwe grootschalige kassencomplexen voor groenteteelt zijn niet eigen aan het Greenport systeem voor sierteelt en doen een onevenredig en onnodig beslag op de beschikbare ruimte voor de sierteelt in Nieuwkoop.

Ondernemers en eigenaren van huidige en voormalige glastuinbouwbedrijven in de transformatie - en concentratiegebieden langs het Nieuwveensjaagpad en Ruige Kade in Nieuwveen en Vrouwenakker ondervinden de nodige problemen. Op dit mo-

ment zit men vast in de (on)mogelijkheden van het huidige bestemmings/omgevingsplan en de daarbij behorende regels en dat knelt. Het is noodzakelijk dat verrommeling en ongewenste ontwikkelingen tegengegaan worden, dat sanering waar dat gewenst is daadwerkelijk tot stand komt en dat richting gekozen wordt voor de bedrijvigheid voor de toekomst. Dat vraagt om een goede visie op de toekomst in dit gebied.

Onze concrete actiepunten

- Agrariërs in het Groene Hart stimuleren tot kringlooplandbouw, om hun bedrijfsvoering duurzamer te blijven maken; ook in de vorm van extensieve grondgebonden veehouderij. Daarin passen geen megastallen.
- Ruimte creëren voor agrariërs om extra inkomsten te verkrijgen uit passende nevenactiviteiten.
- Proactief participeren in en stimuleren van de transitie duurzame glastuinbouw Greenport Aalsmeer. Daarbij eerst beschikbare ruimte gebruiken, saneren, herstructureren en concentreren, voordat nieuwe uitleg in de Greenport aan de orde is.
- Gemeente en Greenport werken nauw samen om met ondernemers en provincie tot verandering te komen, om prioritaire transformatie- en herstructureringsopgaven te stimuleren en versnellen.
- Natuurlijk Nieuwkoop vindt dat er in de komende raadsperiode, samen met ondernemers, bewoners en stakeholders, gezamenlijk gewerkt moet worden aan een toekomstbestendige gebiedsvisie voor de glastuinbouwbedrijven in de transformatie - en concentratiegebieden langs het Nieuwveensjaagpad en Ruige Kade in Nieuwveen en Vrouwenakker.
- Met betrokkenen onderzoeken hoe sanering van verspreid liggende verouderde en vervallen kassen verder kan worden bevorderd en zo mogelijk nieuwe instrumenten kunnen worden ingezet, waaronder meer maatwerk bij de Ruimte voor Ruimte regeling. Daarbij het landschap herstellen.
- Gemeente, waterschap, inwoners en agrariërs hebben met elkaar mogelijkheden en een rol om problemen, schade en kosten vanwege slappe bodems en bodemdaling te beperken: zie para 2.3 Groene Hart.

- Gemeente stimuleert kleine windmolens bij agrarische bedrijven en panelen op hun grote daken, om zowel deze bedrijven energieneutraal te kunnen laten worden, als ons landelijk gebied energie producerend te maken voor andere delen van de gemeente.
- De gemeente stimuleert duurzame koppelkansen op het gebied van energie en circulaire economie bij vestiging, uitbreiding of verplaatsing van bedrijven en maatschappelijk vastgoed. En past ruimtelijke visies, waaronder 'visie maatwerkgebieden glastuinbouw', daarop aan.

2.7 Industriële bedrijvigheid

Analyse

Natuurlijk Nieuwkoop kiest ervoor om geleidelijk onze industriële bedrijvigheid zo veel mogelijk op de bestaande drie grote centrale terreinen in Nieuwkoop, Nieuwveen en Ter Aar te concentreren en deze terreinen daartoe te herstructureren. We willen die tevens meer geschikt maken voor lokaal gebonden, daar al gevestigde ondernemers en hen te ondersteunen juist bij hoogwaardige en duurzame bedrijvigheid.

Dat vraagt ook verduurzaming van deze bedrijfsterreinen. Zo kunnen we ook meer ruimte geven aan milieu, landschappelijke waarden en woon- en leefomgeving. Daarbij is voor ons de lokale ladder voor duurzame ontwikkeling van bedrijventerreinen van belang: eerst beschikbare ruimte gebruiken en waar wenselijk saneren en gebruiken als schuifruimte voor herstructureren. Vervolgens kan verder gesproken worden over de vraag of en op welke wijze verdere uitbreiding van het areaal gewenst is – en daarmee van het aantrekken van werknemers, van woningen, van voorzieningen en van mobiliteit. Ook met de provincie, die vooralsnog niet in uitbreiding van bedrijventerreinen in Nieuwkoop heeft voorzien.

De gemeente stimuleert duurzame koppelkansen op het gebied van energie en circulaire economie bij vestiging, uitbreiding of verplaatsing van bedrijven en maatschappelijk vastgoed. Ontwikkeling van zonnenvelden bij de Olm en koppeling met de bedrijven vraagt extra ruimte voor nieuwe energie infrastructuur zoals batterijen en oplaadstation.

Natuurlijk Nieuwkoop is tegen vestiging van grootschalige gebouwen voor logistiek en distributie in het Groene Hart en in onze gemeente, zoals data- en distributiecentra.

Onze concrete actiepunten

- Wij willen de uitbreiding van bedrijventerreinen binnen de gemeente conform de lokale ladder van duurzame ontwikkeling beoordelen: eerst open ruimtes invullen, waar wenselijk saneren en herstructureren, om vervolgens nut en noodzaak van uitbreiding van de terreinen te agenderen.
- Op en rond de Olm is behoefte aan extra ruimte voor activiteiten en infrastructuur die samenhangen met en bijdragen aan opwek, opslag, omzetting en gebruik van duurzame energie. De gemeente past haar ruimtelijke visie en plannen daar op aan.
- Er moet werk gemaakt worden van een goede en groene landschappelijke inpassing van de terreinen.
- Voor nieuwe bedrijfspanden kan van de initiatiefnemer geëist worden oude te slopen als dit zou leiden tot nieuwe leegstand.
- Herstructureren van bestaande bedrijventerreinen en ruimte creëren voor starters en voor uit de kernen en linten te plaatsen bedrijvigheid.
- De gemeente stimuleert duurzame koppelkansen op het gebied van energie en circulaire economie bij vestiging, uitbreiding of verplaatsing van bedrijven en maatschappelijk vastgoed. En past ruimtelijke visies daar zo nodig op aan.
- Geen nieuwe en ook geen uitbreiding van bestaande bedrijvigheid die niet past in of niet bijdraagt aan duurzame ontwikkeling in het Groene Hart, maar uitplaatsen naar goed ontsloten moderne terreinen in Alphen, Leiden, Bodegraven of Woerden.
- In en met onze regio ontwikkelen we een strategie om duurzame bouw met natuurlijke materialen te stimuleren, circulair en klimaatbestendig; Isolatie programma's en duurzame energie maken daar deel van uit. Gemaakte en te maken prestatieafspraken met bouwondernemers en woningcorporaties worden gemonitord om de voortgang te bewaken.

- De gemeente gaat de planning van werkzaamheden aan ondergrondse leidingen en buizen door de verschillende eigenaren, beter coördineren en afstemmen, om de frequentie daarvan te verminderen en hinder voor de omgeving te beperken;
- Stimuleren van hoogwaardige, kennisintensieve bedrijvigheid met hoge toegevoegde waarde.
- Lokale ondernemers, startups en zzp'ers betrekken bij aanbestedingen;
- Wij willen nauwe samenwerking in onze regio tussen onderwijs- en andere instellingen, overheden en bedrijven, om de discrepantie op de arbeidsmarkt tussen werkloosheid enerzijds en het tekort aan mensen, zoals in de zorg, de bouw, het onderwijs en de energietransitie, anderzijds, op te lossen.
- Wij ondersteunen in dat verband de activiteiten van de Groene Hart Academie en het Techniekhuis om versneld meer mensen op te leiden voor beroepen waar zo grote vraag naar is.
- Geen vestiging van grootschalige gebouwen zoals data- en distributiecentra.

2.8 Mobiliteit, infrastructuur en verkeersveiligheid

Analyse

Goede bereikbaarheid, veilig verkeer, toegankelijk openbaar vervoer en vermindering van milieubelasting, waaronder CO₂-emissies, zijn voor Natuurlijk Nieuwkoop belangrijke aspecten van duurzame mobiliteit.

Natuurlijk Nieuwkoop vindt een kwalitatief goed wegen- en fietspadennet, dat optimaal wordt benut, dat zorgt voor een goede doorstroming en goed openbaar vervoer, dat voor de verschillende verkeersstromen en -deelnemers toegankelijk en veilig is, essentieel voor de sociale en economische dynamiek in onze gemeente en regio.

Daarbij willen we fietsen stimuleren in het kader van vitaliteit, woon-werk routes, schoolroutes en recreatie, en deze zwakke verkeersnemers beschermen.

Wat dat betreft zijn er veel knelpunten die om actie vragen.

Onze concrete actiepunten

- Verkeersbeleid wordt in goed overleg met betrokken partijen en inwoners ontwikkeld;
- Verbeteren van openbaar vervoer, van zowel de diensten als frequenties.
- Bij wijzigingen in routes, haltes en frequenties van het openbaar vervoer, worden bewoners betrokken.
- Verbeteren van de diensten van de Regiotaxi.
- Verbeteren openbaar vervoer Woerdense Verlaat richting Mijdrecht en Breukelen.
- Belangrijke (bovenlokale) voorzieningen zoals ziekenhuizen, specialistische hulp, nooddiensten (brandweer-politie-ambulances), gemeenteloketten etc. willen wij ook goed bereikbaar laten zijn/worden met openbaar vervoer of regiotaxi.
- De tijdslimiet van nooddiensten moet tenminste worden gehaald, ook in Woerdense Verlaat.
- Het beleid voor uitbreiding van het aantal oplaadpunten wordt intensief vervolgd,

om het gebruik van elektrische auto's en andere vervoermiddelen te stimuleren. De gemeente blijft het goede voorbeeld geven door bij vervanging over te gaan naar elektrificering van haar wagen- en machinepark park en gebruik van elektrische deelauto's voor haar eigen personeel te stimuleren.

- Bij aanbesteding van openbare werken wordt elektrificering van het materieel als criterium meegenomen.
- Onderzoek naar de wenselijke infrastructuur aanpassingen, die massale toename van elektrisch vervoer (ook fiets), vereist.
- De eisen die de kwetsbaarheid en leefbaarheid van het Groene Hart stellen, maken de aanleg van nieuwe (provinciale) wegen door en rondom onze gemeente op voorhand niet gewenst; bovendien leidt dat tot een verkeer aanzuigende werking en biedt dat geen oplossing.
- Gemeente Alphen heeft het besluit om de Zierendeweg autovrij te maken, herzien. Nieuwkoop blijft zich inzetten voor de initiële wens van een vrijliggend fietspad. Daarvoor moet een nieuw traject van lobby en cofinanciering worden opgestart.
- Bij structureel toenemende en te hoge mobiliteit worden eerst zoveel mogelijk de oorzaken daarvan weggenomen en vervolgens naar spreiding mogelijkheden gezocht, voordat uitbreiding van de infrastructuur aan de orde is.
- Bij grootschalige openbare werken (bijvoorbeeld als wegen worden afgesloten) vinden wij bereikbaarheid, leefbaarheid, veiligheid en communicatie belangrijke toetsingscriteria zodat ondernemers en inwoners niet onnodig worden gehinderd.
- Doorgaand sluipverkeer zoveel mogelijk weren uit kernen en over provinciale wegen geleiden.
- Daar waar verbodsborden geplaatst worden (personenauto's/ vrachtauto's e.d.) dienen aanwonenden en bezorgers ontzien te worden, door aan te geven dat die categorieën uitgezonderd zijn. Bovendien moet dan beter gehandhaafd worden;
- Goede laad- en losvoorzieningen op belangrijke recreatiepunten.

- Integrale afweging van de verkeersveiligheid bij de (her)inrichting van wijken; Zonder dat dit ten koste gaat van speelruimte, kunst en groen, worden parkeerproblemen in wijken opgelost door beter ruimtegebruik in de hele wijk.
- Snelheidsbeperking van 30 km bij kruisingen van voet- en fietspaden en in onveilige woonwijken van onze 13 kernen; alle woonwijken worden 30-kilometer gebied.
- Om de verkeersveiligheid rond scholen te verbeteren, overleggen schoolbesturen, ouders en gemeente over de wijze waarop veilige fietsroutes naar en autovrije zones rond de scholen worden gerealiseerd. Dat kan tevens het gebruik van de fiets bevorderen.
- Verdere scheiding van langzaam en ander verkeer vooral waar schoolroutes in het geding zijn.
- Fietsers moeten zoveel mogelijk voorrang krijgen, ook als dat ten koste gaat van de doorstroming van het autoverkeer.
- De gemeente zorgt voor voldoende parkeerplaatsen voor houders van gehandicapten parkeerkaarten in winkelgebieden, bij sportcentra en culturele instellingen en alle andere plaatsen waar veel bezoekers komen.
- Verlagen van de maximumsnelheid tussen de dertien kernen tot 60 km per uur, om de veiligheid voor aanwonenden te verhogen.
- Snelheidsbeperking door verkeersdrempels in het buitengebied alleen toepassen wanneer die niet beperkend zijn voor de aanrijtiden van hulpdiensten/ ambulances.
- Uitbreiden van het netwerk van fietsroutes tussen de 13 kernen om de mobiliteit per fiets te vergroten.
- Infrastructuur wordt geleidelijk omgebouwd om fietsers zo veel mogelijk voorrang te geven. Ook als de doorstroming van autoverkeer daar enige hinder van kan ondervinden.

3 Een gezonde, vitale, veilige en rechtvaardige samenleving

- 3.0 Onze idealen
- 3.1 Gezondheid, leefstijl, sport en bewegen
- 3.2 Een veilige woon- en leefomgeving
- 3.3 Werk en inkomen
- 3.4 Voorkomen van sociaal isolement en armoede
- 3.5 Onderwijs
- 3.6 Cultuur en kunst
- 3.7 Zorg en gezondheid
- 3.8 Zorg en gezondheid voor senioren en chronisch zieken
- 3.9 Jeugdzorg
- 3.10 Migratie

3.0 Onze idealen

De corona crisis zijn we onderhand vergeten nu het leven weer gewoon doorgaat. Maar die heeft duidelijk gemaakt hoe kwetsbaar de samenleving is op het terrein van gezondheid en haar economie. Het coronavirus heeft veel slachtoffers gekost, de economie stilgelegd en sociale en mentale schade opgeleverd voor jong en oud. Voor deskundigen is de vraag niet of zo'n crisis weer kan gebeuren, maar wanneer die komt. Daarom is de vraag belangrijk: wat hebben we daarvan geleerd? Dat is dat investeren in een gezonde, vitale en veerkrachtige samenleving een belangrijk thema is waar hard aan gewerkt moet worden. Ook in Nieuwkoop.

Natuurlijk Nieuwkoop wil daarom nog meer dan voorheen samenwerken aan een gezonde en vitale samenleving die ook veilig en rechtvaardig is. Daarom willen wij ons inzetten voor een gemeente waarin het voor alle inwoners goed wonen, werken en ontspannen is, waar jong en oud, autochtoon en allochtoon, sterkeren en zwakkeren, plezierig en respectvol met elkaar omgaan en zich kunnen ontplooiën. Waar iedereen in onze gemeente dezelfde kansen heeft om iets van het leven te kunnen maken en waar onrecht, armoede, vereenzaming zich niet meer voordoen. Waar buurten veilig zijn, waar mensen zich met elkaar verbonden voelen en zich voor elkaar willen inzetten. Wij willen geen samenleving waarin mensen langs elkaar heen leven, maar een waar zij met elkaar samen leven.

Wij willen een samenleving waar voor iedereen plaats is, waarin iedereen actief deel kan nemen naar eigen mogelijkheden en niemand wordt uitgesloten. Wij willen een overheid die de zelfredzaamheid van haar inwoners stimuleert en die daar dienstbaar aan is. Vooral door te zorgen dat daar de kansen en voorwaarden voor worden gecreëerd, maar ook door te zorgen voor degenen die (even) niet zelfredzaam zijn en een steuntje in de rug krijgen.

Dat vereist goede voorzieningen op het gebied van leefbaarheid, zorg en gezondheid, veiligheid, onderwijs, kunst en cultuur, werk en inkomen, sport en ontspanning en voorzieningen gericht op het voorkomen van sociaal isolement en armoede. Voorzieningen waar iedereen zonder belemmeringen gebruik van kan maken en van kan genieten, ook al verandert de vraag als gevolg van vergrijzing, ontgroening, migratie, of economische fluctuatie.

Dat vraagt ook nieuwe manieren van besturen en beleid maken. Integraal en verbinden, in goed overleg met inwoners, hun organisaties, betrokken instellingen en gemeente; dit, om te komen tot een gezamenlijke agenda over wat daarvoor nodig en mogelijk is en hoe dat met elkaar het beste georganiseerd en gerealiseerd kan worden. Samen kunnen we het verschil maken.

Daarbij heeft de gemeente een belangrijke stimulerende en faciliterende rol. Door meer oog te hebben voor de eigen kracht van de samenleving van Nieuwkoop worden bijvoorbeeld met de inzet van sport- en culturele en andere verenigingen, al grote maatschappelijke opgaven als gezondheid en eenzaamheid, succesvol samen aangepakt.

De verenigingsverbanden, vaak georganiseerd en bestuurd door vrijwilligers, zijn zo een belangrijke partner van de gemeente om welzijn, welbevinden en preventie te helpen bevorderen. Met deze inzet helpen verenigingen maatschappelijke waarde creëren en verdwijnt ook het oude beeld waarin zij worden gezien als kostenpost. Culturele organisaties hebben een belangrijke rol in de samenleving. Zij zorgen voor verbinding, mentale ontspanning en sociale ontmoeting. Ze zijn daardoor belangrijke partners die met hun netwerken bij uitstek bij kunnen dragen aan welzijn en preventie.

3.1 Gezondheid, leefstijl, sport en bewegen

Analyse

De gezondheidszorgkosten in Nederland overstijgen de 100 miljard euro. Meer dan 50 % van de Nederlanders heeft overgewicht en ruim een miljoen inwoners heeft diabetes type 2. 22% van de sterfte wordt veroorzaakt door hart -en vaatziekten en een op de twee Nederlanders krijgt te maken met verschillende vormen van kanker. Steeds meer onderzoek wijst uit dat hinder door luchtvervuiling en geluidsoverlast, ook tot gezondheidsschade leidt. En tot slot is er een stijging van 22 % naar 25% van werkend Nederland dat uitvalt door een burn-out.

De Corona Crisis lijkt alweer vergeten, maar heeft nog scherper gemaakt hoe kwetsbaar de samenleving is op het terrein van gezondheid en haar economie. Het coronavirus heeft veel slachtoffers geëist, de economie stilgelegd en sociale en mentale schade opgeleverd voor jong en oud. Wat hebben we daarvan geleerd? Hopelijk niet alleen een race naar een vaccin, maar ook een wijziging van onze levensstijl. Dat laatste willen wij stimuleren.

Integraal

Daarom wil Natuurlijk Nieuwkoop meer dan voorheen samen met de inwoners werken aan een gezonde, vitale en veerkrachtige samenleving. Dit vereist een integrale beleidsbenadering, waarin alle beleidsterreinen hun focus hebben op het thema gezondheid. Iedereen heeft daar een rol in. Ouders, onderwijs, sport -en cultuurverenigingen, supermarkten, werkgevers etc. Met de Lokale preventieve agenda en het nieuwe subsidiebeleid zijn in de afgelopen raadsperiode stappen gezet om dit te bevorderen en de komende jaren verder te ontwikkelen. Het is belangrijk dat de gemeente hierbij nog steviger een initiërende, stimulerende, inspirerende en faciliterende rol oppakt. Integraal en verbindend en in goed overleg met inwoners, organisaties, betrokken instellingen en gemeente; om de gezamenlijk opgestelde agenda uit te voeren en verder te ontwikkelen. Samen kunnen we het

verschil maken.

Door meer oog te hebben voor de eigen kracht van de samenleving van Nieuwkoop, kunnen door de inzet van sport -, culturele en andere verenigingen, grote maatschappelijke opgaven als gezondheid en eenzaamheid beter worden opgepakt en cultuurverandering naar gezondere leefstijlen worden gestimuleerd.

Ouders

Bij het veranderen van de leefstijl wordt natuurlijk al snel verwezen naar de rol en de verantwoordelijkheid van de ouders. Dat is juist. Maar ook voor hen is voorlichting en ondersteuning noodzakelijk om staande te blijven in de hectiek van de huidige samenleving. Een omgeving die consistent en voorspelbaar is in de communicatie van en het sturen op een gezonde leefstijl helpt de ouders zelf in deze gedragsverandering, maar ook als voorbeeld voor de kinderen.

Onderwijs

Met de realisatie van de IKC's is de huisvesting van het onderwijs in Nieuwkoop goed georganiseerd. Het onderwijsstelsel zelf is toe aan doorontwikkeling en vraagt de benodigde hervormingen en afstemming op de maatschappelijke behoefte en de staat van onze lokale samenleving. Naast kennis en cognitieve vaardigheden vraagt dit nieuwe vaardigheden op het gebied van gezondheid, met name sociale, mentale en motorische vaardigheden en het samen bouwen aan een vitale veerkrachtige gemeenschap. Het is de opdracht aan het onderwijs om een vertaling te maken naar deze doorontwikkeling. Waar nodig en mogelijk dient de gemeente dat te faciliteren!

Sportverenigingen

De sportverenigingen zijn een belangrijke partij bij het in beweging krijgen van de samenleving. Rond de 60 % van de inwoners sport minimaal 1 keer per week of ondersteunt de vereniging als vrijwilliger. De rol van de sportvereniging is in verandering en kan breder worden ingezet voor de sociaal maatschappelijke taken en cultuurverandering naar gezondere leefstijlen. Zo vindt een transitie plaats van de sportverenigingen, van (door sommige mensen gezien als) een “gesubsidieerde hobby” naar een belangrijke en serieuze partner in het streven naar gezondheid en vitaliteit. De rol bij gezondheidsbevordering en sociaal maatschappelijke interventies zoals obesitas, roken, alcoholgebruik, het voorkomen van eenzaamheid en het creëren van integratie wordt bij de sportverenigingen steeds vaker opgepakt. Dit vraagt ook meer samenwerking tussen de verenigingen en verbinding maken met de andere partners. Ook het gebruik van de accommodaties kan daartoe functioneler en multifunctioneler georganiseerd worden.

Het schenken van alcohol in sportkantines hoeft vooralsnog niet verder te worden beperkt. Daar zijn duidelijke regels over afgesproken, voor wie en vanaf hoe laat. Daar moet door gemeente én verenigingen op gehandhaafd worden. Inzetten op bewustwording én gedrag met effect op kinderen/jongeren is beter dan het “straffen” van verenigingen.

Vrijwilligers

De verenigingsverbanden, vaak georganiseerd en bestuurd door vrijwilligers, zijn zo een belangrijke partner van de gemeente in welzijn, welbevinden en preventie. Het oude beeld dat deze verbanden ziet als kostenpost kantelt daardoor en kan door deze inzet juist getypeerd worden als opbrengstpost.

Maar de druk op vrijwilligers neemt toe, het kost verenigingen en organisaties steeds meer tijd en moeite om voldoende vrijwilligers voor bestuursfuncties en uitvoeringstaken te vinden. We zijn ons ervan bewust dat niet alles kan en zeker niet tegelijk. Het is belangrijk dat het verenigingsloket van de gemeente verenigingen ondersteunt bij het werven en behouden van vrijwilligers en bestuurders. Zicht

krijgen op de huidige behoefte en mogelijkheden van inwoners voor het doen van vrijwilligerswerk is daarbij een must, evenals zicht op en gebruik maken van koepelorganisaties zoals bijvoorbeeld de KNVB. Om ervoor te zorgen dat het waardevolle aanbod van activiteiten en voorzieningen van verenigingen ook voor de toekomst behouden blijft.

Culturele organisaties

Culturele organisaties hebben een belangrijke rol in de samenleving. Deze zorgen voor verbinding, mentale ontspanning en de sociale ontmoeting. Ze zijn daardoor als netwerk bij uitstek in te zetten als welzijns- en preventie partners in het sociaal domein.

Onze concrete actiepunten

- De visie sport en bewegen en de Lokale preventieve agenda Sociaal Domein moet met voortvarendheid gerealiseerd worden. Stimuleren van een gezonde leefstijl en voedingscultuur door alle betrokkenen, alsmede ontmoedigen van ongezond gedrag horen daarbij. Evenals stimuleren van sport en beweging voor alle kinderen, ook buiten schooltijd en van inwoners die weinig aan sport doen.
- Luchtvervuiling en overlast door met name geluidshinder moeten worden voorkomen en teruggedrongen. Schiphol is een van de grote veroorzakers. We hebben recht op een gezonde leefomgeving, dus ook schone lucht. Omwonenden moeten beter geïnformeerd worden over de schadelijke effecten van de uitstoot van gevaarlijke stoffen door vliegverkeer.
- Het in 2025 vastgestelde subsidiebeleid stimuleert organisaties en verenigingen om andere doelgroepen te betrekken, waaronder mensen met een beperking. En door samenwerking met jongerenwerk en jeugdzorg worden sportverenigingen gestimuleerd jeugd en probleemjeugd aan zich te binden. Het is belangrijk dat dit vanuit de gemeente actief wordt gestimuleerd.
- Sportaccommodaties moeten dichtbij of in de kernen blijven.
- Het maatschappelijk nut van onze sporthallen staat voorop, efficiënter beheer kan zorgen voor kostenreductie.

- Binnensportaccommodaties voor de kernen Nieuwkoop, Ter Aar en Nieuwveen blijven de huidige omvang behouden. Belangrijk voor Zevenhoven is dat een goede sportvoorziening voor in ieder geval de school behouden blijft. Met het dorp en verenigingen moet onderzocht worden wat Noordeinde/Zevenhoven voor de toekomst nodig heeft.
- Met het verdwijnen van 't Trefpunt in Zevenhoven is een ontmoetingsplaats voor inwoners en verenigingen weggevallen. Een nieuwe multifunctionele ruimte voor het dorp moet bij de nieuwe plannen voor sport en woningbouw betrokken worden.
- Uitbreiden van de wandel- en fietsroutes tussen de kernen.
- Gemeentelijke buurtsportcoaches ondersteunen verenigingen en het onderwijs bij hun vrijwilligersbeleid en het opbouwen van een vrijwilligerskader. Zij zorgen samen met het onderwijs en de verenigingen voor naschoolse sportactiviteiten in dorpen en buurten waar sportdeelname achterblijft.

3.2 Een veilige woon-en leefomgeving

Analyse

Wij willen een veilige samenleving. Wij vinden dat het een recht is om je veilig te kunnen voelen (subjectieve veiligheid) in je eigen huis, in je directe omgeving en in je dorp. Veiligheid is een basisvoorwaarde voor leefbaarheid en welzijn. Dat laat te wensen over. Veiligheid is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van inwoners, gemeente, politie, onderwijs, zorginstellingen en maatschappelijk partners. Met verbetering van het veiligheidsgevoel vergroten we de leefbaarheid in onze wijken en dorpen.

We zijn een bruisende gemeente met in elke kern kenmerkende activiteiten en evenementen. Waar en wanneer dat tot niet aanvaardbare overlast kan leiden, moet de balans goed met de omgeving worden afgewogen.

Onze concrete actiepunten

- Een integrale inventarisatie is nodig om te bezien of en zo ja welk aanvullend beleid en extra maatregelen nodig zijn tot sociale veiligheid en veiligheid achter de voordeur. Met specifieke aandacht voor de positie van vrouwen en andere kwetsbare groepen.
- Goede samenwerking en afspraken tussen inwoners, gemeente, politie, brandweer, hulpdiensten en handhavers.
- Stevige aanpak van overlast op straat en in de wijk.
- Bij extra inzet op preventie zal overlast van jongeren niet helemaal te voorkomen zijn. Een stevige aanpak voor overlastgevende jongeren zal nodig blijven.
- Strikte handhaving, waaronder bestuurlijke boetes bij overtredingen.
- Goede communicatie/informatie naar alle inwoners over de handhavers en hun rol in de gemeente.
- Middelen uittrekken voor meer toezicht en handhaving. Er zijn meer BOA's nodig. Ook buurtpreventie groepen kunnen daarbij helpen.
- Het inzetten van cameratoezicht op specifieke locaties in de gemeente Nieuwkoop kán een goed middel zijn, als noodmaatregel tegen verregaande overlast en primair moet dit van tijdelijke aard zijn.

3.3 Werk en inkomen

Analyse

Werk geeft zelfrespect, brengt zelfstandigheid mee en zorgt voor een behoorlijk bestaan. Het ideaal van Natuurlijk Nieuwkoop is werk voor iedereen, met betrokkenheid van werknemers bij het werk en het bedrijf en met betrokkenheid van werkgevers bij werknemers en de lokale samenleving. Voor iedereen die geen werk heeft is er het vangnet van de bijstand. Door dat vangnet kan de werkloze actief blijven, door bijvoorbeeld het volgen van stages, door het doen van onbetaald werk of het volgen van scholing. Dat vergt goede en nieuwe samenwerkingsvormen tussen overheden, werkgevers en -bemiddelaars, onderwijs- en andere instellingen, w.o. op het gebied van jeugd- en langdurige zorg, ook over de gemeentegrenzen heen. Ruimte voor experimenteren en leren hoort daarbij.

Wij hechten veel waarde aan een goed functionerend werkbedrijf. Een breed doelgroepen bedrijf, ontzorging van werkgevers in ruil voor banen of stage voor de doelgroep, een faciliterende gemeente, een goed werkgeversservicepunt, goede formele medezeggenschap en cliëntenraden.

Onze concrete actiepunten

- Gegeven het grote en toenemende tekort aan personeel in technische beroepen, stimuleren van scholing, omscholing en bijscholing in die richting. Datzelfde geldt voor beroepsopleidingen in de zorg en het onderwijs.
- Beleid en de uitvoering van de Participatiewet, in samenhang met de WMO en Jeugdhulp moet voortvarend opgepakt worden.
- Professionele zorgaanbieders dienen de sociale kaart van onze 13 kernen te kennen.
- Wij zetten in op duurzame uitstroom naar betaald werk.
- Wij willen onderzoeken of een laagdrempelig loket van het Serviceplein Alphen (voor ondersteuning bij werk en inkomen) in onze gemeente in een behoefte voorziet en indien gewenst gerealiseerd kan worden.
- Goede afstemming tussen vraag en aanbod van arbeid en het creëren van leerwerkplaatsen, stageplaatsen en participatiebanen voor jongeren, ouderen en arbeidsgehandicapten.
- De gemeente neemt bij aanbestedingen als uitgangspunt dat zij gunt onder de voorwaarde dat de aannemende partij minimaal 5 procent van de aanneemsom gebruikt voor de inzet van langdurig werklozen, jongeren en arbeidsgehandicapten;
- De gemeente biedt stageplekken en werkervaringsplaatsen voor jongeren binnen de eigen organisatie en reserveert 5 procent van de arbeidsplaatsen voor langdurig werklozen en arbeidsgehandicapten.
- De gemeente werkt intensief samen met werkgevers om – conform de Nieuwe Wet Inburgering – na een korte inburgeringsprocedure, werk(ervarings-)plaatsen te creëren voor statushouders en bijstandsgerechtigden en direct bemiddelbare statushouders snel aan het werk te helpen.

3.4 Voorkomen van sociaal isolement en armoede

Analyse

Zorgen voor een behoorlijk bestaan voor degenen die daar zelf niet toe in staat zijn en zorgen dat zij deel kunnen nemen aan de samenleving zijn kernwaarden voor Natuurlijk Nieuwkoop. Het opsporen van verborgen armoede heeft daarbij hoge prioriteit.

De lokale overheid zorgt voor een goed vangnet. Wij verwachten dat mensen actief deel willen nemen aan de samenleving, omdat zij mede daarin betekenis aan hun leven ontleen. Primair via een betaalde baan en als dat niet lukt via stages, scholing of vrijwilligerswerk.

Door toenemende kosten voor levensonderhoud en energie neemt het risico toe dat meer inwoners in armoede geraken, ook onder werkenden. Natuurlijk Nieuwkoop heeft met succes voorgesteld de energietoeslag voor 2023 te verruimen. Huishoudens tot 130% van het sociaal minimum inkomen konden daardoor ook gebruikmaken van een energietoeslag. Wij vinden het belangrijk dat huishoudens net boven het sociaal minimum in zulke situaties ondersteund worden.

Desalniettemin leiden hoge energieprijzen en achterblijvende verduurzamingsmaatregelen in sociale en ook private huurwoningen tot schrijnende situaties. Armoede, waaronder energiearmoede, is in deze tijd van overvloed niet aanvaardbaar en mag niet meer bestaan. Van belang is dat we mensen die hulp nodig hebben gaan bereiken. Het gaat vooral om gezinnen met de laagste inkomens, die in de slechtst geïsoleerde huizen wonen.

Dat vergt extra inzet en middelen, ook al stijgt hierdoor de lokale belasting. Er past geen dwang om mensen met een bijstandsuitkering een tegenprestatie te laten leveren. Vanuit de gedachte dat iedereen naar vermogen en op eigen manier iets

van zijn leven wil maken, verleidt en begeleidt de gemeente deze mensen om zich verder te ontwikkelen en betekenisvol bezig te zijn. Natuurlijk Nieuwkoop vindt het stimuleren om in de samenleving mee te doen en daar kansen toe bieden vele malen effectiever en sociaal acceptabeler dan het opleggen van een verplichting

Onze concrete actiepunten

- Jongeren die een bijstandsuitkering aanvragen worden door de gemeente direct in een leerwerktraject geplaatst.
- Voorkomen van sociaal isolement van oudere bijstandsgerechtigden door sociale activering, gesubsidieerde arbeid of indien nodig schuldhulpverlening.
- Mensen die als gevolg van schulden bedreigd worden in hun bestaan hebben recht op een goede hulpverlening. Om de situatie van kinderen in armoede snel te verbeteren, moet dat beleid voortvarend worden uitgevoerd, want armoede is niet van deze tijd. Uit solidariteit worden de belastingen daartoe zo nodig iets verhoogd.
- Gerichte inkomensondersteuning in samenhang met het versterken van weerbaarheid is beleid.
- Bijzondere voorzieningen en langdurigheidstoeslag voor langdurig kansarme groepen
- Solidariteit vergt ook fraudebestrijding en handhaving.
- De Sociaal domein adviesraad vertegenwoordigt de verschillende doelgroepen in onze samenleving. Hun (on)gevraagde advies komt ook ter kennisname naar de gemeenteraad.
- De ontwikkeling om met woningcorporaties, deurwaarders en nutsbedrijven afspraken te maken om problematische schulden en huisuitzettingen te voorkomen wordt voortgezet. Ook voor zelfstandigen in het midden- en kleinbedrijf worden oplossingen gecreëerd.

3.5 Onderwijs

Analyse

Goed onderwijs is voor Natuurlijk Nieuwkoop een kernpunt. Dat begint ermee dat leerkrachten zich vooral op hun kerntaken kunnen richten en worden ontlast van andere taken en activiteiten die vanuit de samenleving steeds meer op scholen af komen. Dat gebeurt veelal zonder voldoende extra financiële middelen waardoor dit niet of nauwelijks verantwoord door scholen kan worden uitgevoerd.

De extra inzet van conciërge-uren kan de werkdruk op scholen flink verminderen. Zo mogelijk gecombineerd voor meerdere scholen.

Wij zijn ervan overtuigd dat scholen extra succesvol kunnen zijn als ze de volle steun krijgen van de gemeente, dat er meegedacht en meegewerkt wordt, dat we de goede dingen doen.

Wij willen dat de gemeente in haar contacten zich ook richt op overleg met leerkrachten om met elkaar te doorzien waar de echte problemen liggen op de werkvloer en daar een oplossing voor te zoeken. Net zoals de centrale overheid dient de gemeente meer verantwoordelijkheid te nemen om de toenemende werkdruk weg te nemen in het belang van goed onderwijs.

Natuurlijk Nieuwkoop is groot voorstander van Integrale Kind Centra (IKC) als nieuw onderwijs- en leersysteem. De IKC's zijn een prachtige en inspirerende omgeving voor het onderwijs. Het onderwijsstelsel zelf is in doorontwikkeling en vraagt de nodige hervormingen en afstemming op de maatschappelijke behoefte en de staat van onze samenleving. Naast kennis vraagt dit nieuwe vaardigheden op sociale, mentaal en motorische gebied en het samen bouwen aan een veerkrachtige generatie. De gemeente moet dat ondersteunen en zo nodig faciliteren.

Onze concrete actiepunten

- De komende jaren moet er flink ingezet en geïnvesteerd worden in passend onderwijs. Dat is niet een zaak van de school alleen. Er is structureel meer geld nodig om aandacht te kunnen besteden aan extra voorzieningen, b.v. voor hoogbegaafden, deskundigheid leerkrachten, specifieke klasjes, leerlingenvervoer.
- De samenwerking en aanwezigheid op onze scholen van sociaal pedagogisch werk t.b.v. laagdrempelige zorg en ondersteuning voor leerling en leerkracht moeten we behouden en waar mogelijk versterken.
- In het belang van het kind moet er een goede afstemming komen tussen onderwijs en zorginstellingen (één gezin, één plan) en ook het schoolmaatschappelijk werk daarbij betrokken worden.
- Alle peuters moeten gebruik kunnen maken van een peuterspeelzaal die VVE gecertificeerd is.
- Voor onze Integrale Kind Centra is een doorlopende leerlijn voor alle kinderen van 0-12 jaar. Eén integrale aanpak van het basisonderwijs, peuterspeelzalen, kinderdagverblijven en buitenschoolse opvang en welzijnsactiviteiten onder één dak.
- Bij de afronding van de plannen en bouw voor het IKC in Nieuwveen en het IKC in Woerdense Verlaat worden naast de kernpartners (onderwijs, kinderopvang, en CJG) ook inwoners en organisaties actief betrokken.
- Alle doelgroepkinderen die voor subsidie in aanmerking komen goed in beeld brengen en gelden beschikbaar stellen voor vroegschoolse educatie.
- Bevorderen van een heldere structuur en doelstelling van de lokale educatieve agenda (LEA).

- We willen het bewegen van kinderen stimuleren. Sportvelden moeten daarom zoveel mogelijk door scholen kunnen worden gebruikt. Scholen, sportverenigingen en de gemeente moeten dat bevorderen.
- Wij willen dat de beschikbare gemeentelijke gelden voor het onderwijs op basis van een visie voor de langere termijn en niet ad hoc moeten worden ingezet.
- Het fietsen en lopen van kinderen willen we sterk stimuleren. Dat betekent goede faciliteiten en veilige schoolroutes.
- Wij willen onderzoek naar de wenselijkheid en mogelijkheid van extra dienstverlening in scholen door bijstandsgerechtigden en gehandicapten in het kader van de participatiesamenleving. Op elke school is er een plaats voor een conciërge.
- Effectieve communicatie tussen scholen en gemeente vinden wij heel belangrijk. Wij vinden dat de regierol ligt bij de gemeente. Dat vraagt om een proactieve en ondernemende aanpak. Wederzijds contact met de “werkvloer” is van belang.
- De schoolbesturen zijn zelf verantwoordelijk voor het onderhoud van de accommodaties, zowel binnen als buiten. Het is dan ook van het grootste belang dat er scholen worden gebouwd waar straks zo weinig mogelijk kosten worden gemaakt voor energie en onderhoud. Geld moet gaan naar onderwijs en niet naar onderhoud.
- Wij vinden dat scholen zelf binnen de afgesproken kaders moeten kunnen beslissen waar de gelden voor onderwijsontwikkelingen worden ingezet.
- Wij zijn voor het strikt handhaven van de leerplichtwet om schoolverzuim te voorkomen.
- De gemeente heeft in de nieuwe Wet inburgering de verantwoordelijkheid dat statushouders tijdig een inburgeringsaanbod wordt gedaan, wat aansluit op een persoonlijk PIP (Plan Inburgering en Participatie) per nieuwkomer.
- Het is belangrijk dat de uitvoering van het beleid voor laaggeletterdheid voortvarend opgepakt blijft worden.
- Betrek ouders van anderstaligen bij WVE-beleid. Zet het IKC open voor stagiaires die als statushouder een opleiding volgen.
- Wij vinden dat kinderp participatie een educatieve waarde heeft en belangrijk is omdat samenleven, luisteren naar elkaar, een eigen mening vormen en deze (leren) uiten, belangrijke waarden in onze samenleving zijn.
- Wij vinden het mede een taak van de gemeentebedrijven te stimuleren om voldoende praktijk stageplaatsen te bieden.
- Het Techniekhuis is een actieve en waardevolle organisatie die bijdraagt aan een betere aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt. Ondersteuning vanuit de gemeente voor deze waardevolle inzet is noodzakelijk.
- Meer aansluiting zoeken bij organisaties in Nieuwkoop die opleidingen verzorgen in de zorg, huishoudelijke hulp en kinderopvang, waaronder ook stageplaatsen.

3.6 Cultuur en kunst

Analyse

Voor Natuurlijk Nieuwkoop hebben kunst en cultuur een waarde in zichzelf, zijn een bron van inspiratie, welbevinden en ontwikkeling, spelen een belangrijke rol bij participatie en emancipatie van inwoners en dragen bij aan sociale cohesie en lokale identiteit. Cultuur en kunst zijn daarmee basisbehoeften van ieder mens. Kunst leert ons in de spiegel van onze samenleving te kijken. Zo behoeden we onze samenleving een karikatuur van onszelf te worden.

Dorpen en kernen hebben sociale en culturele ontmoetingsplaatsen nodig voor een rijk cultureel leven. En instellingen hebben faciliteiten nodig om kunstvaardigheden als muziek, dans, toneel, teken- en schrijfkunst aan te leren. Dat brengt balans, persoonlijk en onderling bij gezamenlijke beoefening, het versterkt onze gemeenschapszin en vermindert kansenongelijkheid. Zo helpt muziekonderwijs het toon- en taalgevoel verder te ontwikkelen. En het ontwikkelen van ritmegevoel ondersteunt de rekenvaardigheid. Daarbij horen culturele ontmoetingen om elkaars culturen te leren kennen, beleven en verrijken. Ook tussen inwoners van diverse komaf. Door deze te plannen kunnen ze uitgroeien tot een jaarlijkse activiteit. Culturele organisaties en verenigingen zorgen voor ontwikkeling, ontspanning en ontmoeting. Ze zijn belangrijke welzijns- en preventiepartners en dragen bovenal bij aan een goed welbevinden en gezonde samenleving.

Er mag niet bezuinigd worden op cultuur en kunst. De betekenis daarvan voor individuele ontwikkeling en voor de gemeenschap is te groot om daar afbreuk aan te doen.

Onze concrete actiepunten

- We willen dat de gemeente – samen met de lokale verenigingen – het cultuurbeleid intensiveert en komt tot een sterk aanbod van en een grote deelname aan culturele activiteiten.

- De gemeente faciliteert initiatieven uit de gemeenschap om evenementen te organiseren met een goede balans tussen mogelijke overlast en de behoefte aan rust, ruimte en veiligheid, die inwoners ook hebben.
- Natuurlijk Nieuwkoop heeft ervoor gezorgd dat de pilot muziekonderwijs op de basisscholen voor 3 jaar geregeld is. Dat willen we voortzetten en verder verbreden.
- Meer en beter multifunctioneel gebruik van openbare gebouwen. Dat vergt ook betere samenwerking en afstemming tussen verenigingen, instellingen en gemeente.
- Door vereenvoudiging van regelgeving en vergunningaanvragen willen we de (vrijwilligers) organisaties ontlasten. Het vergunningsproces wordt ontdaan van overbodige voorwaarden. Vertrouwen en gezond verstand voeren de boventoon.
- Blijven beschermen van cultuurhistorische en landschappelijke waarden.
- Wij willen samenwerking tussen culturele voorzieningen en het onderwijs stimuleren, omdat onderwijs en kennis over ons culturele erfgoed jongeren helpen bij het vinden van hun identiteit. Jongeren ontwikkelen de cultuur van morgen, met de ontwikkelde cultuur die bestaat. Gangbare cultuur gaat niet verloren, maar ontwikkelt zich als eigentijds levend mechanisme.
- Ontwikkeling van het taalhuis de schoolbibliotheek en werving en opleiding van taalcoaches moet voldoende ondersteund blijven worden.
- Wij willen dat vuurwerkvrije zones (verbod) worden ingesteld om overlast in de omgeving van bijvoorbeeld verpleeghuizen of kinderboerderijen te beperken. Zolang het rijk (nog) geen vuurwerkverbod instelt, willen wij dat met onze inwoners wordt overlegd hoe daar verder vorm aan gegeven kan worden. Dat kan per kern verschillen. Maar ook leiden tot het overeenkomen van een aan te wijzen geschikte plek per kern, waar vuurwerk afgestoken mag worden.

3.7 Zorg en gezondheid

Analyse

Natuurlijk Nieuwkoop wil goede en betaalbare zorg voor hen die dat nodig hebben. Toegankelijkheid, ook financieel, is een noodzakelijke voorwaarden om deel te kunnen nemen aan de maatschappij.

Zorg is een gemeenschappelijke taak voor en van ons allemaal en niet alleen van de overheid. Daarbij hoort een beroep op de eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid van iedereen, ook van ouderen en mensen met een handicap, voor zover zij daartoe in staat zijn. Iets voor elkaar betekenen en elkaar helpen als het nodig is vinden wij een belangrijke waarde. Daarbij gaat het niet alleen om zorg, vooral ook om aandacht, om welzijn en gezondheid. De gemeente moet dat stimuleren door de zorg minder ingewikkeld te maken en dichtbij mensen te organiseren.

Jeugdzorg, WMO en Participatiewet.

Nu 10 jaar na de in 2015 ingezette decentralisatie naar de gemeenten van de taken op gebied van Jeugdzorg, zijn belangrijke stappen gezet en is de zorg dichtbij georganiseerd. Dit moet verder ontwikkeld worden. Met de vastgestelde Lokale preventieve agenda Sociaal domein zet de gemeente Nieuwkoop in op het voorkomen van problemen bij het opgroeien, zelfredzaam en gezond zijn. Door in te zetten op preventie investeren we in de gezondheid en welzijn van onze inwoners. Problemen moeten zo vroeg mogelijk signaleerd worden. Dan kunnen problemen vaker met lichte laagdrempelige maatregelen aangepakt worden en kan voorkomen worden dat problemen groter worden. Het is van belang om deze aanpak samen met o.a. zorgaanbieders, werkgevers, onderwijs en het verenigingsleven verder door te ontwikkelen.

Tekort aan personeel in de zorg is een groot probleem. In de gemeente Nieuwkoop groeit bv de wachtlijst voor mensen met een indicatie voor huishoudelijke verzorging, terwijl het aantal aanvragen niet is gegroeid. We moeten inzetten op andere en innovatieve maatregelen om inwoners, ook in de toekomst, adequaat te kunnen helpen. Voor 2025 heeft Natuurlijk Nieuwkoop ervoor gezorgd dat er een start gemaakt wordt met het ontwikkelen van alternatieven. Daarnaast is inzetten op preventie en zelfredzaamheid ook van belang.

Onze concrete actiepunten

- Krachtig doorzetten van de transitie in de zorg: de 3 decentralisaties, samen met inwoners en zorgprofessionals.
- De bescherming van het kind centraal stellen: door goede samenwerking tussen gemeente, CJG, JGT, huisartsen en het onderwijs; door samenwerking van scholen, opvoedingsondersteuning, kinderopvang en jeugdzorg.
- Concentratie van zorg in kernen en wijken met afstemming tussen eerste en tweedelijns zorg. Door wijkteams – in samenwerking met gezondheidscentra – dicht bij de mensen, zoals in de preventieve agenda beoogd.
- Naar voorbeelden elders streven wij ernaar de zorgketen kleinschaliger in te richten met zelforganiserende wijkteams (en dan ook echt wijkteams) die de klanten kennen en kunnen functioneren met veel minder bureaucratie en overheadkosten.
- Mogelijkheden zoeken tot ontlasting en ondersteuning van mantelzorgers, om de toenemende druk weg te nemen.
- Bekendheid bij mantelzorgers om de mogelijkheden voor ondersteuning te vergroten.

- Huiselijk geweld structureel aanpakken door samenwerking met Veilig thuis, het sociaal wijkteam, woningcorporaties, wijkagenten en scholen;
- Blijvende aandacht voor kortere aanrijtijden van ambulances waar deze niet aan de norm voldoen (Woerdense Verlaat, De Meije).
- Mensen die zijn aangewezen op beschermde woonvormen vanwege psychiatrische en psychosociale problematiek komen steeds meer zo zelfstandig mogelijk in onze dorpen wonen. Samen met regiogemeenten, zorgaanbieders en woningcorporaties ontwikkelen we een aanbod aan woonruimte voor deze inwoners, waarbij aandacht is voor communicatie met en draagvlak bij omwonenden.
- Voldoende zorg en ondersteuning voor deze doelgroep is belangrijk om ook echt beter te kunnen participeren.

3.8 Zorg en gezondheid voor senioren en chronisch zieken

Analyse

Wij willen dat ouderen en mensen met een lichamelijke, psychische of verstandelijke beperking zo lang als mogelijk in hun eigen sociale omgeving kunnen blijven wonen. De mogelijkheden van de WMO gebruiken we om zorg en welzijn meer aan elkaar te verbinden. We stimuleren inzet van eigen kracht, netwerk, familie, buurt en eventueel professionals. Gezondheidsbevordering is een belangrijk uitgangspunt. Het toenemend aantal thuiswonende mensen met dementie vraagt om een toenemende inzet van de gemeente. Een actieve rol van de gemeente, samen met organisaties en inwoners, kunnen ervoor zorgen dat deze mensen veel langer mee kunnen blijven doen in de samenleving. Ouderen blijven langer zelfstandig wonen, vaak met toenemende zorg en een kleiner wordend netwerk. Aandacht voor het versterken van het sociale netwerk, het herkennen van eenzaamheid en een op de persoon gericht aanbod is van belang.

Maar de toenemende vergrijzing, het schaarse woningaanbod en het personeelstekort in de zorg stelt ons voor grote uitdagingen die in samenhang onderzocht en aangepakt moeten worden. Het terughoudender worden met het toekennen van ouderenzorg en meer nadruk leggen op eigen verantwoordelijkheid biedt geen oplossing. Er is immers een vrijwilligerstekort en steeds meer mantelzorgers staan onder druk. Eigen verantwoordelijkheid is belangrijk maar wanneer ouderen en hun mantelzorgers door gebrek aan zorg door de hoeven zakken worden problemen alleen maar groter. Daarom is het belangrijk om een visie en aanpak te ontwikkelen, samen met zorgaanbieders, huisartsen, woningcorporaties en lokale organisaties.

Onze concrete actiepunten

- We zetten in op een dementievriendelijk Nieuwkoop; we vergroten de kennis en het bewustzijn over hoe te leven met mensen met dementie en werken aan

een “lokaal dementievriendelijk netwerk” samen met o.a. lokale organisaties, zorginstellingen, woningcorporaties, ouderenorganisaties.

- Samen met het Platform voor Gehandicapten en Senioren Nieuwkoop (PGSN) de behoeften en wensen van gehandicapten en senioren verder realiseren op het gebied van o.a. levensbestendige woningen, toegankelijke woonvormen, toegankelijkheid tot het openbaar vervoer, winkels, openbare gebouwen, publieke voorzieningen en ruimtes – w.o. het gemeenteloket -, wegen en trottoirs.
- Op basis van een algemene schouw in alle kernen over toegankelijkheid en laagdrempeligheid voor senioren met lichamelijke en psychische beperking, maken en realiseren de gemeente, woningstichtingen en andere organisaties een verbeterplan.
- Welzijnsbezoeken zijn een laagdrempelige manier om aandacht te geven, te adviseren, te signaleren, en indien nodig actief hulp in gang te zetten.
- Bevorderen van kleinschalig openbaar vervoer op maat voor deze doelgroep.
- Initiatieven van onderop voor het opzetten van buurtkamers/koffieochtenden in wijken of dorpen worden actief gepromoot, nu daarvoor een financiële bijdrage beschikbaar is. Hulp- en ondersteuningsvragen moeten laagdrempelig, liefst dicht bij huis of thuis, gesteld kunnen worden d.m.v. een goede loketfunctie. Duidelijke en begrijpelijke communicatie zowel mondeling als schriftelijk is een must.
- Voor ouderen wordt naar behoefte schriftelijke of gesproken informatie beschikbaar gesteld.
- We vergroten het aanbod seniorenwoningen/levensloopbestendige woningen.
- We zetten in op het realiseren van diversiteit in woonvormen, voor senioren b.v. knarrenhofjes.
- In de nabijheid van seniorenwoningen is ruimte voor ontmoeting belangrijk.
- We werken aan bewustwording met betrekking tot de mogelijkheden om op latere leeftijd tijdig te verhuizen of de eigen woning aan te passen.
- We zetten in op voldoende ruimte in verzorgings- en verpleeghuizen.

3.9 Jeugdzorg

Analyse

Met de meeste kinderen, jongeren en hun families gaat het goed. Maar er zijn ook situaties waarin er sprake is van kleine of grote problemen. Gezinnen en kinderen in die situatie hebben vaak te maken met meerdere vormen van hulp. Een integrale benadering, bij voorkeur in de eigen leefomgeving, op de terreinen Jeugdhulp, WMO, Wet Langdurige Zorg (WLZ), Participatiewet en ook het passend onderwijs, is daarbij van groot belang. De nadruk moet verschuiven van repressie naar preventie.

De jeugdzorg is gedecentraliseerd en vanaf 2015 een verantwoordelijkheid van de gemeente. Dat is een bijzonder grote en ingrijpende operatie voor gemeenten en regio. Onder het motto 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur biedt dat ook de mogelijkheid om dit complexe veld als transitieproces structureel te veranderen en verbeteren. Dat vraagt van de vele instellingen, de politiek en overheid om zelf ook mee te veranderen en anders te besturen.

In het lokale Jeugd en Gezinsteam (JGT) werken professionals met verschillende deskundigheden samen voor het bieden van jeugdhulp. Waar nodig wordt specialistische jeugdhulp ingezet. Ons JGT staat goed op de kaart en dat moeten we zien te behouden.

Belangrijk punt blijft het organiseren van 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur. Dat kan bureaucratie en administratieve lasten drastisch verminderen. Monitoring van diagnose, aanpak en resultaat, is basis voor leer- en verbeterprocessen. Ondanks dat het zo'n 20 jaar geleden is geïntroduceerd, blijft daadwerkelijke realisatie weerbarstig. Barrières moeten geanalyseerd en doorbroken worden. Het is onderdeel van het voortschrijdend transitieproces in de zorg. Zorgpunt is dat de uitgaven voor jeugdhulp blijven stijgen terwijl de inkomsten vanuit het rijk structureel niet meegroeien. Voor Natuurlijk Nieuwkoop is de kwaliteit van de jeugdhulp leidend en niet de budgetten van het rijk.

Vernieuwingsnetwerken en zelforganiserende teams van professionals zijn daarbij cruciaal, om de kwaliteit van leven te verbeteren tegen lagere kosten. Goede analyse en monitoring van diagnose – aanpak – resultaat is daarbij van belang. Dat geldt overigens niet alleen voor de jeugdzorg, maar voor alle zorg. Natuurlijk Nieuwkoop blijft dat actief stimuleren. De in het Koersdocument Zorglandschap opgenomen uitgangspunten voor jeugdhulp, zorg en ondersteuning, waaronder inzet op vroeg signalering, maatwerk en samenhang in ondersteuning, lokaal tenzij en een herkenbare en laagdrempelige toegang, zijn daar een goede basis voor.

Natuurlijk Nieuwkoop wil de komende jaren voldoende middelen blijven reserveren om mogelijke/te verwachten tekorten op te vangen. Zodat het verlenen van tijdige en goede jeugdhulp gewaarborgd blijft.

Onze concrete actiepunten

- De financiering van de Jeugdhulp schiet vanuit Den Haag vanaf de overheveling naar gemeenten ernstig tekort. De gemeente heeft afgelopen jaren extra budget toegevoegd. Natuurlijk Nieuwkoop wil de komende jaren voldoende middelen blijven reserveren om mogelijke tekorten op te vangen en het verlenen van goede jeugdhulp blijven waarborgen.
- Opvoeders kunnen met hun knelpunten terecht bij het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en daar worden ze adequaat en snel geholpen.
- Bij vermindering van inzet voor residentiële zorg moet goede ambulante zorg klaar staan om het kind thuis of in een thuisvervangende situatie op te vangen.
- De jeugd 18-/18+ moet op de drempel naar volwassenheid zorg op maat krijgen.
- Schooluitval wordt met kracht tegengegaan.

- Een duidelijk herkenbaar informatie-, en adviesloket dat ook als doorverwijs instantie fungeert, waar ouders en (oudere) kinderen, desgewenst anoniem, terecht kunnen, is uitgangspunt voor herkenbare en laagdrempelige toegang. Het CJG moet in het kader van het transitieproces verder ontwikkeld worden om daarin een centrale rol te vervullen.
- Jongerenwerker, wijkagent, CJG en JGT, scholen en gemeente werken samen als preventieteam om knelpunten vroegtijdig te signaleren en op te lossen, die de ontwikkeling en maatschappelijke participatie van jongeren in de weg staan.
- Jongerenbeleid wordt ook met betrokkenheid van de jongeren zelf gemaakt.
- Het gebruik van alcohol en drugs door jongeren onder de 18 wordt sterk tegengegaan. Winkeliers en horeca die hier steken laten vallen worden stevig aangepakt.
- Om de zorgtransities te versnellen is structurele aanpak van de versnipperde organisatie, van regelgeving, van dienstverlening en bureaucratie en van langs elkaar heen werkende instellingen in de jeugdzorg gewenst. Daar dienen bij aanbestedingen eisen aan te worden gesteld en dienen professionals in de zorg de ruimte te krijgen om te kunnen doen wat nodig is. Kunnen functioneren in en vanuit echte zelforganiserende teams blijkt daar in de praktijk ideaal voor.
- Experimenteren met 'buurtcentra' voor jeugd van 11 tot 17 jaar, waar zij samen kunnen komen, hun verhaal kwijt kunnen en een gezonde uitlaatklep hebben. Waar ze hulp kunnen krijgen. Waar thema's besproken en cursussen gegeven kunnen worden, en ook naar disco geluisterd kan worden, zodat ze niet op straat hoeven te zwerven.

3.10 Migratie

Analyse:

Opvang statushouders en asielzoekers

Volgens de taakstelling vanuit het rijk huisvesten we statushouders (vluchtelingen met een verblijfsvergunning) in onze dorpen. De woningcorporaties voeren deze taak voor ons uit. Het is van belang dat deze nieuwe inwoners goed integreren en meedoen in onze samenleving. De gemeente ondersteunt hen o.a. bij taalonderwijs en het zo snel mogelijk toe leiden naar werk. Samenwerking met andere organisaties, waaronder de Participatie Academie is daarvoor belangrijk. Het zoveel mogelijk spreiden van deze nieuwkomers over onze dorpen en wijken draagt bij aan de integratie. Statushouders moeten ergens kunnen wonen en horen daarom voorrang krijgen op een sociale huurwoning.

Spreidingswet - opvang asielzoekers

Natuurlijk Nieuwkoop stond in 2023 achter een regionale aanpak 'Duurzame opvang vluchtelingen in onze regio' om de puzzel voor opvang van asielzoekers, statushouders en arbeidsmigranten zo goed mogelijk samen met regiogemeenten te maken. We riepen het college daarbij op om de raad én onze inwoners te betrekken. Belangrijk voor het meedenken in oplossingen, het meedoen t.b.v. van toekomstige opvang en draagvlak. En vooral: kleinschalige opvanglocaties verspreid over de kernen.

In 2024 zijn we ingehaald door de invoering van de Spreidingswet. Van een brede regionale aanpak is helaas weinig niets gekomen. Besloten is om asielopvang samen met Kaag en Braassem te organiseren. Kijkend naar de Spreidingswet, en de wijze waarop ondersteuning vanuit het rijk voor de opvang geboden wordt, worden gemeenten gedwongen om de opvang grootschalig te organiseren. Door het grote verschil in financiële bijdragen voor de opvang per asielzoeker en het feit dat de ondersteuning vanuit het COA alleen geboden wordt bij een grootschalige opvanglocatie. De wens van Natuurlijk Nieuwkoop om kleinschalige

opvangmogelijkheden samen met onze inwoners te realiseren wordt hierdoor de pas afgesneden. Want kleinschalige huisvesting verspreid over meerdere kernen betekent dat onevenredig beslag gelegd wordt op onze eigen organisatie en onze eigen financiële middelen.

De wettelijke opdracht vanuit de Spreidingswet moet de gemeente Nieuwkoop nu uitvoeren. Indien in samenwerking met het COA geen geschikte locatie gevonden wordt, wil Natuurlijk Nieuwkoop dat de gemeente zijn verantwoording neemt en kleinschalige huisvesting verspreid over meerdere kernen gaat realiseren. Goede communicatie én participatie is een vereiste. Alleen informeren is niet genoeg. Inwoners moeten zich ook gehoord en betrokken voelen. We moeten de bereidheid hebben om te luisteren naar de zorgen en inbreng van inwoners en hier serieus op reageren. Dit is sowieso noodzakelijk tijdens de volledige duur van het gebruik van de locatie maar óók voorafgaand aan het te nemen locatiebesluit.

Arbeidsmigranten

Geschat wordt dat er in de gemeente Nieuwkoop zo'n 800 arbeidsmigranten wonen. In 2025 is de beleidsvisie Arbeidsmigranten vastgesteld. Uitgangspunt hierbij is dat arbeidsmigranten nu en in de toekomst een bijdrage kunnen leveren aan de economie en samenleving. Het is belangrijk dat een goede woon-, werk- en leefsituatie voor arbeidsmigranten gewaarborgd wordt. Uitbuiting en mensenhandel moet voorkomen worden. Een aanpak daarvoor is door de raad vastgesteld en deze wordt fasegewijs ingevoerd. De aard en omvang van de problematiek vraagt om een meerjarig budget. Natuurlijk Nieuwkoop heeft daarom met succes gepleit om niet alleen voor 2025 maar ook om voor 2026 budget vrij te maken voor de uitvoering van de beleidsvisie en ook dat het college komt met een voorstel voor structurele middelen. Arbeidsmigranten moeten niet op voorhand zo veel mogelijk op het terrein van hun werkgever worden gehuisvest worden. Dat is een optie, mits

de rechten en positie van de werknemers goed beschermd worden, bv bij ontslag. Dit om misstanden te voorkomen. Arbeidsmigranten moeten evenmin zoveel mogelijk buiten de dorpen gehuisvest worden, dat geldt voor elke groep mensen.

Oekraïners

Nieuwkoop blijft de Oekraïners die gevlucht zijn voor oorlogsgeweld onverminderd steunen met huisvesting, onderwijs en toegang tot de arbeidsmarkt.

Onze concrete actiepunten

- Om verantwoordelijkheid te kunnen nemen voor het asielvraagstuk pleiten wij voor kleinschalige huisvesting verspreid over meerdere kernen.
- Kennismakingsavonden op wijk of kern niveau, waar enkele statushouders hun (levens)verhaal willen doen, kan veel begrip kweken.
- Het realiseren van huisvesting voor arbeidsmigranten op locatie van werkgevers blijkt in de praktijk voor de positie van de arbeidsmigrant dusdanig nadelig, dat deze oplossing niet wenselijk is.
- Voor huisvesting van Oekraïners worden zo veel mogelijk gemeentelijk vastgoed en andere inventieve woonoplossingen ingezet.

4 Dertien vitale en leefbare kernen

- 4.0 Onze idealen
- 4.1 De Meije
- 4.2 Korteraar
- 4.3 Langeraar
- 4.4 Nieuwkoop
- 4.5 Nieuwveen
- 4.6 Noordeinde
- 4.7 Noorden, Noordse Dorp en Noordse Buurt
- 4.8 Papenveer
- 4.9 Ter Aar
- 4.10 Vrouwenakker
- 4.11 Woerdense Verlaat
- 4.12 Zevenhoven

4.0 Onze idealen

Natuurlijk Nieuwkoop wil zich richten op de leefbaarheid in onze 13 kernen.

Een gezamenlijk geformuleerde toekomstvisie voor de verschillende kernen in de omgevingsplannen moet daarvoor het uitgangspunt zijn. De uitwerking van die plannen is daarbij leidend. Het belang van het betrekken van onze inwoners daarbij is voor ons vanzelfsprekend. Vooral op de volgende punten zullen wij onze inspanning en aandacht richten:

- Betere communicatie met inwoners, niet alleen over incidenten en problemen, ook over gewenste ontwikkelingen, gemeentelijke plannen en -beleid.
- Versterking van mantelzorg, vrijwilligerswerk en burenhulp.
- Faciliteren van activiteiten voor meer deelname door ouderen, volwassenen en jongeren aan het sociale leven van onze kernen. Het succesvol project Huiskamerbijeenkomst is daar een voorbeeld van.
- Mensen met minder kansen moeten aan de samenleving kunnen (blijven) deelnemen.
- Voldoende zorg- en welzijnsvoorzieningen.
- Voor de levendigheid en leefbaarheid in onze dorpen zijn multifunctionele verenigingsruimtes onontbeerlijk. Daar moeten we in investeren.
- Stimuleren van het multifunctioneel gebruik van accommodaties.
- Voldoende ruimte voor wonen, parkeren, spelen, ontmoeten en ontspannen.
- De verkeersveiligheid en sociale veiligheid moet overal optimaal geregeld zijn.
- Een stevige en consequente aanpak van overlast.
- Wij willen wijkbudgetten vastleggen, bijvoorbeeld voor wijkinrichting.
- Minimaal handhaven van de huidige openbaar vervoer voorzieningen; waar mogelijk ondersteund door buurt- en of belbussen.
- Voorwaarden proberen te scheppen voor een passend diensten- en winkelaanbod, ook in de kleinere kernen.

- Behoud van ons dorpse karakter en cultuurhistorische elementen.
- Bescherming van unieke ecologische en landschappelijke waarden in het Groene Hart.
- Op een verantwoorde wijze (duurzaam en toekomstbestendig) met het milieu, energie, ruimtelijke inrichting en economische activiteiten omgaan.

Meije gem. Nieuwkoop

4.1 De Meije

- 1) Ontwikkelen van een doorsteek vanuit De Meije naar de Noordeinderplas.
- 2) We willen een evaluatie van de proef Beperking van toegankelijkheid van motoren in de weekenden in de zomerperiode. Op basis van de uitkomsten willen we maatregelen treffen.
- 3) Wij vinden het belangrijk het landelijke karakter van De Meije te behouden (beperking van toeristisch gemotoriseerd verkeer).
- 4) Wij willen ons inzetten voor het behoud en de bevordering van een economisch en ecologisch verantwoorde agrarische functie.

Korteraar gem. Nieuwkoop

4.2 Korteraar

- 1) We willen de verkeersveiligheid samen met inwoners aanpakken, aandachtspunten daarbij zijn te hard rijden, landbouwverkeer en sluipverkeer richting Aarlanderveen.
- 2) Groot onderhoud aan de weg geeft mogelijkheden om de verkeersveiligheid te verbeteren, en te voldoen aan de wens om 30 km/h zones in te richten.

Langeraar gem. Nieuwkoop

4.3 Langeraar

- 1) De woningbouw in Langeraar moet meer zijn dan een straatje erbij. De 3ha locatie Langeraar moet weer op de kaart worden gezet zodat er voldoende woningen gebouwd kunnen worden voor de Langeraaarders.
- 2) Er moet actief gezocht worden naar een tweede ontsluiting voor Langeraar. De verkeersdrukte op de Langerarseweg moet worden verminderd.
- 3) De inzet op behoud van een supermarkt moet onverminderd doorgaan. Dit is essentieel voor de leefbaarheid van het dorp en ook voor het wonen van ouderen in Langeraar
- 4) Samen met inwoners, dorpsraad en verenigingen moet een plan ontwikkeld worden voor een (nieuwe) multifunctionele ruimte voor ontmoeting en verenigingen.
- 5) Natuurlijk Nieuwkoop is tegen windturbines in Nieuwkoop en in het Groene Hart, dus ook in de Wassenaarsche Polder.

Nieuwkoop

4.4 Nieuwkoop

- 1) Onderzocht moet worden of er draagvlak in de kern Nieuwkoop bestaat voor het oprichten van een dorpsraad al dan niet in combinatie met platforms. Het is belangrijk dat er behoefte en draagvlak is en door inwoners wordt opgepakt.
- 2) Zwembad, nieuwe sporthal en woningbouw zorgen voor forse toename van het fietsverkeer van en naar Buytewech. Dat vereist een fietstunnel ter hoogte van de Oranjewijk.
- 3) In het kader van de Regionale Energie Strategie (RES) worden zonnevelden aangelegd naast het bedrijventerrein De Olm. Die moeten goed in het landschap worden ingepast. Bedrijven op de Olm in Nieuwkoop hebben behoefte aan meer ruimte. Ook de nieuw aan te leggen energie infrastructuur (grote accu's, oplaadstation) vraagt extra ruimte. Naast herstructurering is beperkte uitbreiding wenselijk. Dat kan aan de noordoost kant tussen de Olm en de geplande zonnevelden.

Nieuwveen gem. Nieuwkoop

4.5 Nieuwveen

- 1) Het stedenbouwkundig kader voor het nieuwe IKC Het Veen is vastgesteld. Er moeten voldoende parkeervoorzieningen voor het IKC en de woningen eromheen komen, evenals een toekomstbestendige, multifunctionele ruimte die breed inzetbaar is voor het verenigingsleven. Samen met de schoolleiding, dorpsraad en inwoners werk maken van een veilige schoolomgeving, verkeerssituatie en aanrij- en looproutes voor kinderen.
- 2) Extra monitoring vanuit de gemeente op het regulier onderhoud en het verduurzamen van de huurwoningen van Hof Wonen blijft, gezien de Vestia historie, belangrijk.
- 3) Er zijn veel zorgen over de verkeersveiligheid op de gereconstrueerde Oude Nieuwveenseweg. Een evaluatie met inwoners, omwonenden en dorpsvereniging en andere belanghebbenden in 2026 is daarom nodig.
- 4) RK Nicolaaskerk gaat zijn functie verliezen, een nieuwe bestemming wordt door het kerkbestuur de komende jaren onderzocht. Ondersteuning en samenwerking vanuit de gemeente is belangrijk om het monumentale en beeldbepalende gebouw voor Nieuwveen en omgeving te behouden. Dat geldt ook voor de kerken in Noorden en Nieuwkoop.

Noordeinde gem. Nieuwkoop

4.6 Noordeinde (in combinatie met Zevenhoven)

- 1) Extra monitoring vanuit de gemeente op het regulier onderhoud en het verduurzamen van de huurwoningen van Hof Wonen blijft, gezien de Vestia historie, belangrijk.
- 2) Het vertrek van de basisschool naar het nieuwe IKC in Zevenhoven heeft impact op de leefbaarheid in Noordeinde. Samen met de dorpsraad en inwoners wordt bekeken op welke manier ontmoeten en activiteiten georganiseerd en behouden kunnen blijven.

Noorden gem. Nieuwkoop

4.7 Noorden, Noordse Dorp en Noordse Buurt

- 1) Mogelijkheden voor de bouw van starterswoningen en wooneenheden voor ouderen in Noorden, Noordse Dorp moeten onderzocht worden.
- 2) Wij zijn voorstander voor een verdere ontwikkeling van de natuur in de Noordse Buurt en rondom Noorden die toegankelijk is voor inwoners en recreanten. Natuur voor iedereen.
- 3) Wij willen dat de verkeersveiligheid en sociale veiligheid optimaal geregeld zijn.
- 4) Noorden, Noordse Dorp, inclusief Noordse Buurt, hebben met de dorpsraad “De Koet” een goed werkend en enthousiast netwerk dat intensief betrokken moet worden bij de ontwikkelingen in deze kernen. Goede ondersteuning en samenwerking met de gemeente is belangrijk.

Papenveer gem. Nieuwkoop

4.8 Papenveer

- 1) Het woningbouwplan Papenhof, naast de ‘kern’ Papenveer, verdient ondersteuning en past in de ‘straatje erbij’ strategie.
- 2) De herstructurering van de natte kant van de Paradijsweg krijgt vorm, de toegankelijkheid van het gebied voor inwoners en bereikbaarheid van de Langerarse Plassen wordt verbeterd, de recreatieve mogelijkheden zijn voor inwoners hier en ook in Fase 2 van belang.
- 3) Fase 2 van de herstructurering van de Paradijsweg verdient ondersteuning als vervolgtraject om in de toekomst de potentiële verdere transformatie van het gebied vorm te geven.

Ter Aar gem. Nieuwkoop

4.9 Ter Aar

- 1) Een essentiële stap voor een levendig dorpscentrum is ook fase 2 van het Masterplan Ter Aar te ontwikkelen. Dat geeft invulling aan het plan om samen met ondernemers de vitaliteit en identiteit van het centrum te versterken. Dat biedt perspectieven en Natuurlijk Nieuwkoop wil dat er tevens ruimte komt voor horeca, goede bereikbaarheid van alle winkels en parkeergelegenheid.
- 2) Met de ontwikkeling van Ter Aar ZO en de overname van de kanaalwegen van de provincie, is er eindelijk een oplossing voor de verkeerssituatie in beeld voor de Kerkweg. Belangrijk is, dat alle te nemen stappen samen met omwonenden worden genomen.
- 3) Wij blijven actief sturen op het terugdringen van vrachtverkeer in het centrum van Ter Aar. De veiligheid van langzaam verkeer blijft dus prioriteit houden in Ter Aar. In de huidige plannen én de nieuwe. Dat maakt ook dat wij ons hard blijven maken voor o.a. een reconstructie van de Pieter de Vogel rotonde.
- 4) Inwoners en omwonenden moeten blijvend betrokken worden bij de ontwikkeling van de woonwijken Ter Aar Zuid-Oost en Ter Aar Noord-Oost.
- 5) Met de groei van het aantal inwoners komen de voorzieningen in Ter Aar onder druk te staan. Natuurlijk Nieuwkoop wil zorgen dat deze vooraf op orde zijn en niet achteraf opgelost moeten worden.

Vrouwenakker gem. Nieuwkoop

4.10 Vrouwenakker

- 1) Er gaat veel verkeer en veel zwaar verkeer over de N231 door Vrouwenakker en de brug staat regelmatig in storing met grote verkeersopstoppingen tot gevolg. De verkeersveiligheid voor fietsers rondom de brug moet verbeterd worden. Hier blijvend aandacht voor vragen bij zowel de provincie ZH als gemeente Ulthoorn en provincie NH, is noodzakelijk.
- 2) Wij willen een adequate aanpak van de herstructurering en sanering van de glastuinbouw met toepassing van de Ruimte voor ruimte regeling met ruimte voor maatwerk. Verpaupering willen we daarmee voorkomen en tegengaan.
- 3) Faciliteren van de recreatiemogelijkheden in en om Vrouwenakker. Bijvoorbeeld door wandelroutes op de openbare dijk te markeren, fietsroutes verbeteren en aanleggen, het 3 provinciënpunt onder de aandacht brengen.

Woerdense Verlaat gem. Nieuwkoop

4.11 Woerdense Verlaat

- 1) Er komt een nieuw IKC (Integraal Kind Centrum) in Woerdense Verlaat waarin naast basisschool De Meent ook gebouw Beatrix, kinderopvang en een gymnastieklokaal een plek krijgen. Inwoners moeten actief betrokken blijven worden bij de verdere ontwikkeling evenals bij de ontwikkeling van woningbouw op de locatie van de huidige school.
- 2) We willen een evaluatie van de proef in de Meije met Beperking van toegankelijkheid van motoren in de weekenden in de zomerperiode. Op basis van de uitkomsten willen we maatregelen treffen voor de Woerdense Verlaat langs de Kromme Mijdsrecht.
- 3) Kortere aanrijtijden van ambulances waar deze niet aan de norm voldoen.

Zevenhoven gem. Nieuwkoop

4.12 Zevenhoven (in combinatie met Noordeinde)

- 1) Met de sluiting van 't Trefpunt en op termijn De Vliet is een nieuwe multifunctionele (sport)voorziening voor het dorp noodzakelijk. Verenigingen en inwoners moeten vanaf het begin betrokken worden bij het ontwikkelen van een integrale visie, waarbij ook de buitensport locaties en het KEDI-plein betrokken worden.
- 2) Onderzoek naar de mogelijkheden om seniorenappartementen dicht bij de voorzieningen te realiseren.
- 3) Voor de leefbaarheid van de kernen Zevenhoven en Noordeinde is behoud van voorzieningen, bijvoorbeeld de buurtsuper, erg belangrijk.

5 Besturen: manieren van organiseren en communiceren

- 5.0 Onze idealen
- 5.1 Inwoners centraal
- 5.2 Duale verhoudingen tussen College en Gemeenteraad
- 5.3 Kwaliteit van de gemeentelijke organisatie
- 5.4 Handhaven waar nodig en mogelijk

5.0 Onze idealen

De samenleving verandert snel en ingrijpend. Mensen willen een aardige wereld, een veilige leefomgeving en een fatsoenlijk bestaan. Maar onze maatschappelijke systemen het laten het afweten. Meerdere crises doen zich voor en problemen stapelen zich op, onder andere met woningbouw en ruimtegebruik, met klimaat en energievoorziening. Het besturen en communiceren verloopt steeds stroever en problematischer. Deze grote vraagstukken vragen om systeemveranderingen (transities) en die blijken zo complex en verweven en de achterliggende waarden, belangen en strevingen van betrokkenen zo verschillend, dat gangbare beleidsaanpakken geen bevredigende oplossingen bieden.

Politiek en gemeentelijke overheid kunnen die grote veranderingen niet alleen, niet zonder draagvlak bij en hulp van hun kiezers, inwoners en bedrijven realiseren. Omdat het bij systeemverandering om een gezamenlijk zoek- en leerproces gaat van innovatienetwerken.

Participatie is hier veel meer dan inspraak of meebeslissen. De uitdaging is betrokken mensen en organisaties te verbinden, die elkaar nodig hebben om te kunnen vernieuwen en richting te kunnen geven aan beoogde veranderprocessen.

Politiek gaat over de weging van waarden en de bindende toedeling daarvan. En daarmee over keuzes voor nu en later, voor hier en elders, voor ons en anderen. Keuzes over private vrijheid en publieke bescherming, over kansenongelijkheid en onrechtvaardigheid, over draagvlak, legitimiteit en democratie. Politiek én inwoners gaan daarover. In de representatieve democratie in de vorm van macht en tegenmacht en in de participerende netwerkmaatschappij in de vorm van samenwerking.

In een snel veranderende en complexer wordende samenleving kan beleid niet meer bogen op veronderstellingen van gisteren. Meer dan ooit gaat het er om het

werkelijke en veranderende leven van mensen als uitgangspunt te nemen. En vanuit een gedragen breed welvaartsperspectief (i.p.v. alleen economische groei) integraal samen te werken aan een duurzamere samenleving. Sociaaleconomisch aan een minimum sociale basis, gezonde leefstijl en inclusieve samenleving. En ecologisch-economisch aan duurzame ontwikkeling van productie, consumptie en fysieke leefomgeving.

Beleidsprocessen veranderen dan van technisch leren en regelen (overheidsbeleid), naar sociaal leren en innoveren in verandernetwerken waar de overheid, bedrijven, instellingen, inwoners en hun organisaties die dat willen, met elkaar samenwerken.

Zulke samenwerking vinden wij natuurlijk, duurzaam, sociaal en democratisch. Daar staat Natuurlijk Nieuwkoop voor. Onder het motto: denk mee, doe mee, leef mee. Wij beseffen dat niet iedereen voldoende kansen en mogelijkheden heeft om hierin mee te komen. Daarom vinden wij dat er extra inspanningen geleverd moeten worden die erop gericht zijn deze mensen mogelijkheden te bieden om hun kwaliteiten verder te kunnen ontwikkelen en hen uit te dagen hun gewaardeerde bijdrage aan de samenleving te leveren.

Natuurlijk Nieuwkoop vindt het belangrijk dat voor de complexe vraagstukken van deze tijd die aanpak en sturingsvorm worden gekozen die daar het meest geschikt voor is. Dat betekent vooral leren loslaten, om nieuwe verbindingen en initiatieven van inwoners en hun organisaties, van instellingen en van bedrijven mogelijk te maken, die bijdragen aan een samenleving en leefomgeving waar ze zelf deel van willen zijn.

De complexiteit en dynamiek van systemen in transitie maken intensieve communicatie en goed overleg op basis van transparante informatie nodig. Door samen met de betrokkenen bij een vraagstuk eerst te werken aan een aansprekend,

richtinggevend en gedragen toekomstperspectief, is er een goede kans dat een stevige basis ontstaat voor een gedeelde probleemanalyse en daarmee van mogelijke – ook ongebruikelijke – oplossingsrichtingen waar zij met elkaar aan bij willen dragen.

We vinden dat referenda minder goed passen in onze netwerk- en participatiesamenleving, waar inwoners actief betrokken moeten worden bij het ontwikkelen van plannen in hun omgeving en beleid. Het risico van referenda is het wekken van verkeerde verwachtingen. Een referendum meet de verschillende opvattingen over een voorstel, terwijl in een goed participatief proces een voorstel gezamenlijk vorm wordt gegeven, dwz draagvlak gecreëerd en verbreed.

5.1. Inwoners centraal

Analyse

In de politiek gaat het om het ontwikkelen van visies en maken van keuzes. Inwoners verwachten van de gemeente dat zij dat voor veel zaken gewoon goed regelt. En dat gebeurt ook. Maar als het over beleid gaat dat hen raakt, willen zij tijdig betrokken worden. Dat vraagt van bestuurders, politici en inwoners dat zij elkaar serieus nemen, een vertrouwensbasis creëren en open en transparant met elkaar communiceren. Dat betekent wederzijds luisteren en informeren, gezamenlijk analyseren, nieuwe perspectieven/ visies ontwikkelen en oplossingsrichtingen zoeken, door met elkaar verantwoordelijkheden en inzet te verdelen en verantwoording af te leggen. Dat voorkomt dat inwoners verrast worden met uitgewerkte oplossingen voor problemen waar zij zich niet (goed) in herkennen, of waarbij zij met ongenoegen alleen achteraf mogen inspreken. Dat leidt makkelijk tot bezwaar- en beroepsprocedures die geen synergie, maar frustratie opleveren. Een transitie-aanpak vergt bij voorbaat goede en vroegtijdige betrokkenheid van inwoners, bedrijven en instellingen.

Onze concrete actiepunten

- Evenals in vele andere gemeenten ondersteunen wij meerdere initiatieven en experimenten met democratische vernieuwing, betere inwonersparticipatie en kansrijke inwonersinitiatieven. Aanstellen van een participatiecoach om inwoners daarin te begeleiden en ondersteunen, hoort daarbij. Daardoor ontstaan nieuwe verbindingen tussen mensen, met nieuwe inzichten en nieuwe impulsen voor individuele en gezamenlijke maatschappelijke initiatieven en activiteiten.
- Bij complexe vraagstukken wordt veel tijd ingeruimd om in goed overleg met betrokkenen tot een robuuste en realiseerbare agenda te komen. Dat geldt niet alleen voor de gemeente zelf, maar ook voor betrokken inwoners, organisaties, bedrijven en instellingen, b.v. op het gebied van bouwen en wonen, energie en klimaat, omgevingsbeleid, gezondheid en zorg.

- College en raad moeten voor verschillende soorten vraagstukken de juiste sturings- en participatievormen leren inzetten en tussen die vormen leren schakelen: van gangbaar naar transitiebeleid wanneer het vraagstukken betreft met hoge complexiteit en structurele (systeem) veranderingen.
- De raad bepaalt bij elk vraagstuk welke sturings- en participatievorm daar het beste bij past.
- Inwoners, instellingen en bedrijven worden goed geïnformeerd over het waarom, het hoe en het wat van de gekozen sturings- en participatievorm, om te bereiken dat verwachtingspatronen realistisch blijven.
- In navolging van andere gemeenten willen we dat inwoners het initiatiefrecht krijgen. Dat is het recht van inwoners om onderwerpen op de politieke agenda te zetten;
- Ook willen we dat initiatieven van inwoners die willen bijdragen aan de kwaliteit van hun leefomgeving, serieus worden gezien en actief gefaciliteerd. De motiemarkt is daar een voorbeeld van. Daartoe komt er een loket voor burgerinitiatieven;
- Fracties en raad worden in de gelegenheid gesteld om het gemeentehuis te gebruiken voor openbare bijeenkomsten. Het gemeentehuis vormt het centrum van de gemeentepolitiek en is daarmee bij uitstek de plek om met inwoners te communiceren.
- Regels en procedures zijn er in principe niet voor niets. Maar soms zijn ze overbodig geworden, te ingewikkeld, intern tegenstrijdig, betuttelend, of een barrière voor politieke besluitvorming, bestuurlijke vernieuwing en participatie. Wij willen een concreet onderzoek naar mogelijke vermindering van regeldruk en stroomlijning van bestuurlijke en administratieve procedures die beter past bij de aanpak van veranderende maatschappelijke vraagstukken en processen van deze tijd.
- Inwoners nog meer en beter blijven betrekken via digitale technieken en media, waaronder jongeren via digitale polls, enquêtes en opiniepanels.

5.2 Duale verhoudingen tussen College en Gemeenteraad.

Analyse

Duaal besturen betekent voor ons dat de gemeenteraad zich in nog mindere mate opsplitst in coalitie- en oppositie partijen, maar meer als gezamenlijke partijen een eigen en zelfstandige rol spelen ten opzichte van het college. Naar analogie met het landelijk bestuur betekent dit een duidelijker scheiding van rollen tussen enerzijds de kader stellende en controlerende taak van de gemeenteraad en anderzijds de uitvoerende taak van het college van B&W, zoals ook in de wet is bedoeld.

Onze concrete actiepunten

- De Gemeenteraad stuurt vooral op hoofdlijnen. Hij stelt kaders op waarbinnen de uitvoering door het college dient plaats te vinden en controleert uitvoering.
- Het nieuwe College van B&W streeft naar goed draagvlak in de samenleving én in de raad. Dat laatste kunnen wisselende coalities zijn.
- College en raad maken bij elk relevant beleidsdossier de bestuurlijke aanpak onderdeel van beraadslaging, om de relatie met en betrokkenheid van inwoners beter vorm en inhoud te geven. Kern moet zijn de publieke waarden, waaronder het vertrouwen tussen inwoners en overheid, te herstellen en met elkaar de dingen zo goed mogelijke te doen.
- Raadsprogramma en collegeprogramma worden niet in achterkamertjes door enkele partijen opgesteld, maar op basis van brede gedachtevorming op hoofdlijnen in de raad. Geen dichtgetimmerde programma's, maar ruimte voor inbreng van inwoners, van nieuwe ervaringen en voortschrijdende inzichten en van veranderende omstandigheden; Na de verkiezingen wordt idealiter eerst een raadsprogramma opgesteld. Pas daarna wordt bekeken welke partijen wethouders gaan leveren.

5.3 Kwaliteit van de gemeentelijke organisatie

Analyse

Ook de gemeentelijke overheid is in verandering. Als gevolg van veranderingen in de samenleving dient de organisatie wat betreft dienstverlening een verdere omslag te maken van aanbodgericht naar vraaggericht werken, waarin de behoeften van inwoners centraal staan. Dit betekent dat de gemeentelijke organisatie zich flexibel moet richten op de grotere en veranderende rol van inwoners bij zowel dienstverlening als beleidsprocessen (zie paragraaf 5.1 en 5.2). Steeds moet de vraag vooropgesteld worden: Wat is de bedoeling?

Onze concrete actiepunten

- Verdere omslag van de organisatie van aanbod naar vraaggerichte dienstverlening op maat.
- Een goede samenhang tussen de bedrijfsprocessen: dienstverlening, digitalisering en informatisering.
- Leren schakelen tussen de verschillende typen sturingsvormen en participatieprocessen (technisch regelen, onderhandelen, zienswijzen articuleren, blijven leren) voor de verschillende typen vraagstukken (in termen van de mate van complexiteit, pluriformiteit, dynamiek, onzekerheid).
- Opleiden en (om)scholen van medewerkers voor veranderende en of nieuwe functies, taken, vaardigheden (met name in de beleidskern).
- Voldoende budget voor opleiding en ontwikkeling.
- Substantiële reductie van de inhuur van externen door om- en bijscholing, door uitwisseling, door het intergemeentelijk opzetten van regionale pools van deskundigen en door het betrekken van deskundige inwoners.
- De gemeente heeft een voorbeeldfunctie bij het in dienst nemen van mensen met minder kansen op de arbeidsmarkt, zoals mensen met een lichamelijke of geestelijke beperking, nieuwe Nederlanders, vrouwen en ouderen. De gemeente streeft ernaar 5 % van het personeelsbestand te reserveren voor langdurig werklozen, jongeren en mensen met een arbeidshandicap. Waar nodig worden werkplekken daartoe aangepast.
- De gemeente geeft ook het goede voorbeeld om stageplekken voor jongeren en werkervaringsplekken op MBO- en HBO-niveau aan te bieden.

5.4 Handhaven waar nodig en mogelijk

Analyse

Handhaving van regels is belangrijk voor het vertrouwen van inwoners in het gemeentebestuur, omdat het willekeur voorkomt. Wanneer er niet goed wordt gehandhaafd, kan dat inwoners duperen die zich wel aan de regels houden en anderen bevoordelen die het niet zo nauw met die regels nemen.

Onze concrete actiepunten

- Handhaving wordt zo ingericht dat overtreders worden aangepakt, maar de grote groep van goedwillenden positief wordt benaderd.
- Handhaving dient in een zo vroeg mogelijk stadium plaats te vinden. Voorkomen dient te worden dat overtredingen traag en laat worden aangepakt waardoor ze moeilijk zijn terug te draaien.
- Plaatselijke verordeningen en andere lokale regelgeving moeten vooral regels bevatten die niet alleen nuttig en noodzakelijk, maar ook controleerbaar en handhaafbaar zijn.
- Een positieve uitwerking van handhaving vergt dat de gemeente snel en in elk geval binnen de gestelde termijnen moet handelen. Dit, om te voorkomen dat inwoners onnodig worden gedupeerd.
- Vereenvoudiging van regelgeving en procedures en vermindering van administratieve lasten is een complex beleidsproces dat op de beleidsagenda moet blijven.
- We onderzoeken welke extra maatregelen nodig zijn voor sociale veiligheid en veiligheid achter de voordeur. Met specifieke aandacht voor de positie van vrouwen en andere kwetsbare groepen.
- We zetten in op extra preventie, toezicht en handhaving voor een stevige aanpak van overlast op straat en in de wijk.
- We zorgen voor goede communicatie en informatie naar alle inwoners over handhavers en hun rol in de gemeente.

6 Middelen

- 6.0 Onze idealen
- 6.1 De begroting als instrument voor politieke besluitvorming
- 6.2 Financiële middelen

6.0 Onze idealen

Niet alleen de gemeente zet middelen in om doelen in onze samenleving te realiseren: ook inwoners, bedrijven, instellingen, maatschappelijke organisaties en andere overheden doen dat. Met elkaar kan dat op verschillende beleidsterreinen veel beter worden afgestemd en tot aanzienlijke beleidsverbetering leiden. Daarbij komt dat alle voornoemde participanten niet alleen financiële, maar ook andere middelen ter beschikking hebben om beleid uit te (doen) voeren. Daarbij kan gedacht worden aan personeel, huisvesting, materieel, technieken & technologie, kennis & kunde, informatie & communicatie. Maar wellicht nog belangrijker zijn andere manieren van organiseren, werken en sturen in onze participatie- en netwerksamenleving. Anders dan de natuurlijke reflex van de (gemeentelijke) overheid, namelijk om van alles te willen regelen en financieren, vraagt die andere manier van besturen vooral het omgekeerde: namelijk fysieke, organisatorische en institutionele ruimte creëren voor nieuwe initiatieven en gezamenlijke inzet vanuit de samenleving. Systeeminnovaties en transities vragen daarom.

Daardoor ontstaat een compleet andere verhouding tussen financiële en andere instrumenten en tussen overheidsinzet en bijdragen vanuit de samenleving. De relatie tussen beleidskwaliteit en middeleninzet betreft dus veel meer dan regels handhaven en de financiën en begroting van de gemeente beheren. Een en ander betekent dat de gemeentebegroting in samenhang met de inzet van andere gemeentelijke middelen en met de middeleninzet van derden moet worden gezien, maar tegelijk ook op orde gebracht.

De relatie tussen beleidskwaliteit en middelen inzet betreft veel meer dan regels handhaven en de financiën en begroting van de gemeente beheren.

Deze andere manier van besturen levert grote voordelen op: vermindering van bureaucratie, betere methoden en technieken, ontlasting van professionals van administratieve taken en kwaliteitsverbetering van het werk, bijdragen vanuit het zelf-organiserend vermogen van de samenleving en tegelijk aanzienlijke financiële besparingen.

6.1 De begroting als instrument voor politieke besluitvorming

Analyse

Een sluitende meerjarenbegroting moet niet uitgangspunt van beleid zijn, maar het resultaat van weging en keuzen tussen beleidsopties. Daarvoor is een visie en analyse nodig van de benodigde instrumenten inzet voor alle beleidsvraagstukken, alsmede een schatting van de inzet van samenwerkingspartners uit de samenleving. Dat kan inzicht geven in de meest effectieve en efficiënte beleidsopties, maar ontbreekt helaas nog.

Nieuwkoop staat er financieel goed voor. Er zijn overschotten terwijl er ook geïnvesteerd kan worden in de samenleving.

Onze concrete actiepunten

- Als bezuinigingen nodig zijn dan gebeurt dat niet met de kaasschaafmethode, maar door effectiever en efficiënter te besturen en door beleidsprioritering. Financieel zwakkeren in de samenleving en zwakke waarden in de leefomgeving worden bij een dergelijke operatie zoveel mogelijk ontzien.
- Overschotten willen wij niet besteden aan verlaging van de OZB, omdat dit uitsluitend ten goede komt aan woningeigenaren, bedrijven en corporaties.
- In geval van overschotten willen we daar vooral de financieel zwakkeren en zwakke waarden van laten profiteren. Zo mogelijk gecombineerd met andere beleidsprioriteiten in dit programma.
- De gemeente zorgt ervoor dat de gemeentelijke begroting financieel doorzichtig, begrijpelijk en consistent is en dat onnodige systeemwijzigingen worden vermeden.
- De auditcommissie speelt een cruciale rol bij de behandelprocedure van de begroting en versterkt zo de duale relatie tussen college en raad. Daar hoort bij dat de raad ook door het jaar heen snel inzicht krijgt in over- en onderschrijdingen. Voorts dient zij de financieel-technische vragen en problemen voor haar rekening nemen, zodanig dat het raadsdebat daar niet meer mee wordt belast.
- De meerjarenbegroting is structureel sluitend.

6.2 Financiële middelen

Analyse

De gemeente krijgt middelen tot zijn beschikking om doelen te realiseren. De herkomst van die middelen is divers. De grootste stroom is de algemene uitkering die de rijksoverheid verstrekt. Daarnaast is er een aantal doeluitkeringen, al dan niet opgenomen in de algemene uitkering. Verder heeft de gemeente opbrengsten uit belastingen, heffingen en leges.

Veelal is de begroting een doorrekening van het bestaande beleid, waarin begrotingsregels en procedures centraal staan. Wij zijn van mening dat een meerjarenbegroting het resultaat moet zijn van beleidsafweging en -prioritering en de uitvoering daarvan.

Een meerjarig sluitende begroting is beter te realiseren wanneer er door de jaren heen geen grote fluctuaties optreden en wanneer er buffers zijn om die op te vangen. Ook vinden wij het van belang dat de lasten voor de inwoners geen grote schommelingen vertonen.

Onze concrete punten zijn:

- Met nieuwe projecten en investeringen mogen de financiële risico's niet verder toenemen.
- Bij gelijkblijvende beleidsopgaven en -uitgaven stijgen de belastingen ten hoogste met de gemiddelde meerjaren inflatie (om tijdelijke inflatiepieken af te vlakken)
- Heffingen en leges zijn in belangrijke mate kostendekkend. Dat geldt bijvoorbeeld ook voor de begrafenisrechten.
- De afvalstoffenheffing en rioolheffing blijven in hoge mate kostendekkend.
- Ingeval de kosten van afvalverwerking kunnen worden verminderd, kunnen de besparingen in mindering worden gebracht op de afvalstoffenheffing, en daarmee de druk op de woonlasten worden verminderd.
- Inwoners mogen niet meer betalen voor dienstverlening dan strikt noodzakelijk is, maximaal kostendekkend dus. Door een zeer efficiënte dienstverlening willen we goedkoper worden.
- Wanneer er komende jaren sprake is van nieuw beleid willen we dat binnen de bestaande begroting realiseren. Overschotten kunnen daarvoor worden benut. Mogelijk kan ook oud beleid worden ingeleverd voor nieuw of aangepast beleid.
- Eenzelfde benadering hanteren we ingeval van forse tekorten, b.v. door kleinere rijksbijdragen zoals aangekondigd (ravijn jaar 2029).
- Noodzakelijke investeringen willen we niet achterwege laten. Voor de daaruit voortvloeiende afschrijvingen en rentetoerekening willen we ruimte in de begroting houden.

NATUURLIJK NIEUWKOOP

denk mee • doe mee • leef mee